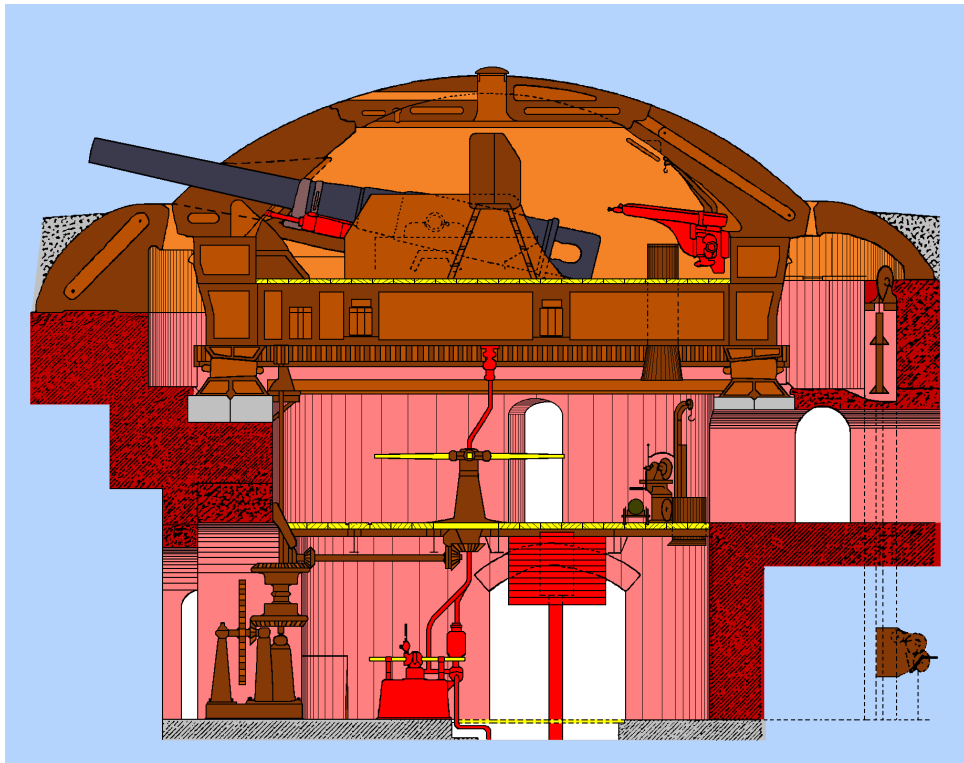
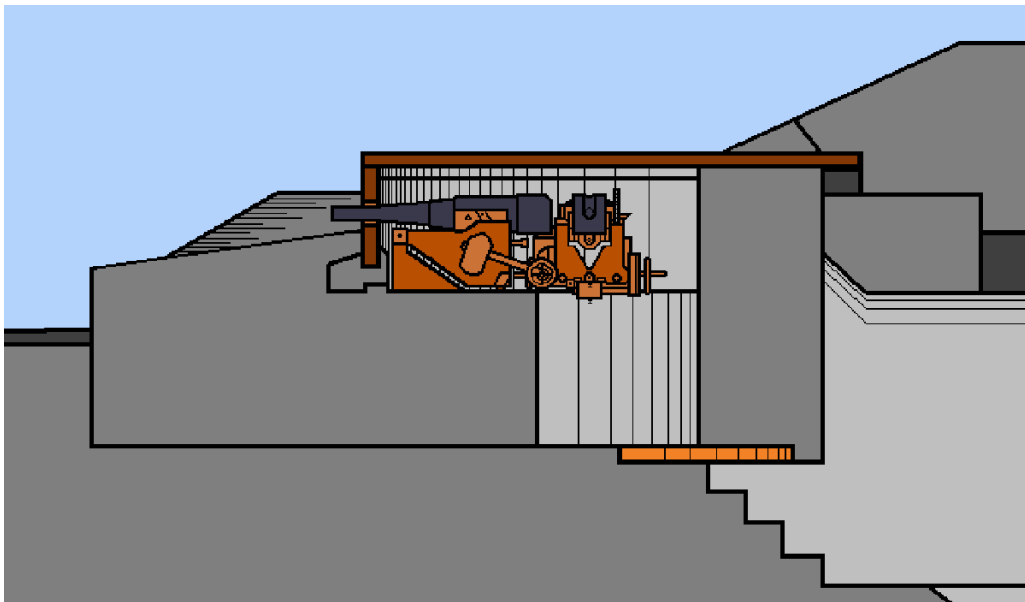


Contract geschutturen (Grusonwerk)



Ontwerp Contract pantserstand



(Fried. Krupp AG-Grusonwerk)

Samengesteld door: Peter J.M. Claesen

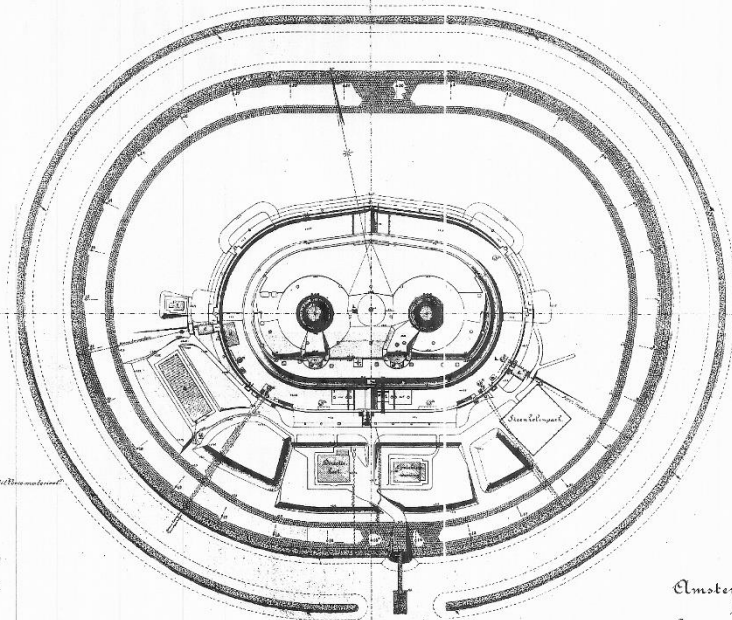
Genie.
2^o Commandement.
Amsterdam.
1895.

FORT IN DE ZUIDERZEE AAN HET PAMPUS.

In 3 bladen.
1^o blad.

4^e GEDEELTE.

Plan van het Fort. (1:1000).



- Legende.
- a. Oorlogsgeslacht met Ring.
 - b. Ringvloer voor geschut gemiddeld en Oorlogsmateriaal.
 - c. Dwarven.
 - d. Ring en binnenland.
 - e. Watermolen met pomp.
 - f. Haven met dek.
 - g. Stroomingen met dek of stroom.
 - h. Kerkgebouw.
 - i. Kerkgebouw met dek of stroom.
 - j. Zeevaartschouw.
 - k. Waterkolk.
 - l. Waterkolk.
 - m. Waterkolk.
 - n. Waterkolk.

Amsterdam 1^o Dec 1895.
De Majoor
Eerste Luitenant Ingenieur.
[Handwritten Signature]
De 2^o Luitenant Ingenieur.
[Handwritten Signature]

ARCHIEF VAN GENIE
PLAAT VAN WOORDE
NO. 2. 1895



Inhoud

Voorwoord.....	4
Contract	5
Technische voorwaarden	18
Contract	68
Bijlage I.....	84
Bijlage IV*	88

Voorwoord.

Tijdens mijn onderzoek naar nog niet gevonden documentatie over het Forteiland aan het Pampus was ik in februari 2000 op bezoek in het Rijksarchief provincie Noord-Holland te Haarlem.

Daar vond ik een handgeschreven contract van de Firma Grusonwerk en een handgeschreven ontwerpcontract van de firma Friedrich Krupp AG en Grusonwerk.

Op 1 juni 1893 werd de firma Grusonwerk overgenomen door Friedrich Krupp AG. Beide bedrijven vulden elkaar goed aan. Grusonwerk telde zo'n 2800 medewerkers en behaalde het grootste deel van de omzet met orders van het leger. Hermann Gruson bleef tot zijn dood in 1895 bij het bedrijf betrokken. De combinatie ging verder als *Friedrich Krupp AG Grusonwerk* en de productie van geschut werd geconcentreerd in de Krupp fabriek te Essen. Grusonwerk richtte zich op de productie van kust- en vestingpantser en op de civiele markt. Omstreeks 1910 werkte ongeveer 4560 mensen bij het bedrijf.

Beide documenten zijn geschreven in het Oud Duits en het tweede deel is duidelijk een ontwerpcontract omdat het op foliopapier is geschreven ingedeeld in twee kolommen. Waardoor ruimte kon worden vrijgemaakt voor eventueel commentaar op de geschreven tekst.

Mijn dank gaat uit naar de vertalers van deze documenten; ex Pampusgids Felix Segers (eerste deel) en de Muider amateurhistoricus Guus Kroon (tweede deel).

Ik heb getracht zo veel mogelijk de lay-out van het origineel aan te houden. daarom heb ik het tweede deel ook in twee kolommen weergegeven. En heb ik de hele tekst als zijnde handgeschreven weergegeven.

Waar woorden niet goed te lezen waren zijn vraagtekens neergezet en als een tekst helemaal niet goed te lezen was is dat er ook bij gezet. Dat zijn meestal teksten die er later als commentaar bij zijn geschreven in een ander handschrift.

Peter J.M. Claesen

U
Zwischen den Unterzeichneten, Herrn C. L. W. Moorrees, Königlich-Niederländischem Artillerie-Major, und Herrn F. Z. Stuten, Königlich-Niederländischem Ingenieur-Hauptmann, einerseits,
und
der Actiengesellschaft Eisenerwerk in Magdeburg-Buckau, andererseits, ist folgender
Vertrag
abgeschlossen worden:

Art. 1.

Namens und vorbehaltlich der Genehmigung Sr. Excellenz, des Königlich-Niederländischen Kriegsministers übertragen Herr C. L. W. Moorrees, Königlich-Niederländischer Artillerie-Major, und Herr F. Z. Stuten, Königlich-Niederländischer Ingenieur-Hauptmann, dem Eisenerwerk in Magdeburg-Buckau die Anfertigung, den Transport und die Aufstellung von:

A. 2 Panzerthürme, lichter Durchmesser 7,7 m,
für je 2 Stück 24 cm Kanonen L35 für
Minimalscharten-Laffeten L84 für das
Fort am Campus in der Zuidzee.

Die Lieferung umfasst die nachstehenden Gegenstände:

a. für jeden Thurm:

1. 1 Panzerhaube, bestehend aus:

- 1 Schartenmittelflatte,
- 2 Schartenseiterplatten,
- 8 Ringplatten,
- 2 Deckplatten,

im Gesamtgewichte von circa 500 000 kg;

J.Z. Stuten
Kapitein-ingenieur

Tussen de ondergetekenden, de heer C.L.W. Moorrees, majoor van het onderdeel Artillerie van het Koninklijke Nederlandse Leger en de heer J.Z. Stuten, kapitein-ingenieur van het Koninklijke Nederlandse Leger aan de ene zijde,

en

de naamloze vennootschap De Grusonfabriek in Maagdenburg Buckau aan de andere zijde, is het volgende

Contract

afgesloten:

Art.1

Namens en onder voorbehoud van de toestemming van Zijne Excellentie, de Nederlandse Minister van Oorlog, geven de heer C.L.W. Moorrees, majoor van het onderdeel Artillerie van het Koninklijke Nederlandse Leger en de heer J.Z. Stuten, kapitein-ingenieur van het Koninklijke Nederlandse Leger, aan De Grusonfabriek in Maagdenburg Buckau de opdracht om te produceren, te transporten en op te bouwen, de:

A. 2 pantsertorens, met een doorsnede vanaf de binnenzijde gemeten van 7,7 m, voor elk 2 kanonnen met een kaliber van 24 cm L/35 voor een schietgat waarin minimaal een affuit G/84 past voor het fort op Pampus in de Zuiderzee:

De levering omvat de navolgende onderdelen:

a. voor elke toren:

1., 1 pantserkoepel, bestaande uit:

1 schietgatmiddenplaat,

2 schietgatzijplaten,

8 ringplaten,

2 dekplaten,

gezamenlijk wegend circa 500000 kg;

N^o 147

- 2., 1 Vorpanzer, 1,8 m hoch, für 180° des Umfanges,
bestehend aus:
6 Platten im Gesamtgewichte von circa 276000 kg.
1 Vorpanzer, 1,3 m hoch, für 180° des Umfanges,
bestehend aus:
6 Platten im Gesamtgewichte von circa 157500 kg.
Coquillenguss in Summa circa 933500 kg;
- 3., schmiedeeiserne Dübel für Kuppel und Vorpanzer
im Gesamtgewichte von circa 5600 kg;
- 4., 12 Unterlagsplatten für die Vorpanzer in Sandguss,
im Gesamtgewichte von circa 22000 kg;
- 5., Unterlagsplatten für die Rollbahn in Sandguss
im Gesamtgewichte von circa 8000 kg;
- 6., 1 kompletten, schmiedeeisernen Unterbau, inclusive äußerer
Blechverkleidung, im Gesamtgewichte von
circa 72500 kg;
- 7., 1 complete Rollbahn mit Rollen und Rollenführungs-
kranz, im Gesamtgewichte von circa 54000 kg;
- 8., 1 kompletten Zwischenboden inclusive Bohlenbelag
und Ringgeleise für die Geschösförderung,
sowie Bohlenbelag für die Thurmplattform
im Gesamtgewichte von circa 9800 kg;
- 9., an maschinellen Einrichtungen für den Thurmtrieb:
1 Drehvorrichtung für Hand- und Maschinen-
betrieb inclusive Zahnkranz mit Richtskala
an der oberen Rollbahn,
1 zwei Cylindern Dampfmaschine,
1 Dampfmaschine,
im Gesamtgewichte von circa 12200 kg
- 10., 4 Geschöskranne mit Winden auf der Zwischen-
plattform und im Thurm,

2 Kar,

- 2., 1 voorpantser, 1,8 m hoog, voor wat betreft 180 ° van de omvang
bestaande uit:
6 platen gezamenlijk wegend circa 276000 kg.
1 voorpantser, 1,3 m hoog, voor wat betreft 180 ° van de omvang
bestaande uit:
6 platen gezamenlijk wegend circa 157500 kg.
in coquille (metalen matrijs) gegoten gezamenlijk wegend circa
933500 kg,
- 3., smeedijzeren pluggen voor koepel en voorpantser gezamenlijk we-
gend circa 5600 kg;
- 4., 12 onderlegplaten voor de voorpantseren in zandgietwerk gezamen-
lijk wegend circa 22000 kg;
- 5., onderlegplaten voor de rolbaan in zandgietwerk gezamenlijk we-
gend circa 8000 kg;
- 6., 1 complete smeedijzeren onderbouw, inclusief externe plaatijzeren
bekleding,
gezamenlijk wegend circa 72500 kg;
- 7., 1 complete rolbaan met rollen en rollenbegeleidingskrans, geza-
menlijk wegend circa 54000 kg;
- 8., 1 complete tussenbodem inclusief plankenvloer en ringsporen voor
het projectielentransport, alsook een plankenvloer voor het toren-
platform gezamenlijk wegend circa 9800 kg;
- 9., aan machinale werktuigen voor de torenaandrijving:
1 draaiinstallatie voor handmatige en machinale aandrijving
inclusief tandkrans met richtschaal op de bovenste rolbaan,
1 twee-cilinder stoommachine,
1 stoompomp
gezamenlijk wegend circa 12200 kg
- 10., 4 projectielkranen met lier op het tussenplatform en in de toren,

- 2 Kartschauflzüge für Außen- und Innen-Förderung,
im Gesamtgewichte von circa 4600 kg;
11.) 2 hydraulische Kurmbremsen, im Gesamtgewichte
von circa 1500 kg.

b. für die beiden Thürme:

- 12.) 2 Dampfkessel, mit ausziehbarem Röhrensystem à
26 qm Heizfläche mit completer Armatur, Vor-
wärmer, Dampf- und Heißwasserpumpe
und zugehörigen Dampf- und Speise-Leitungen
mit Dampftrockner, im Gesamtgewichte
von circa 14000 kg;
13.) Zubehör- und Reservetheile, nämlich:
2 complete Satz Schraubenschlüssel,
1 complete Satz Manschetten-Tressen und zwar
je ein Exemplar für jede Art Man-
schetten,
2 Daumenkräfte von je 35 Tons Tragfähigkeit,
1 Siederohr-Dichtapparat,
1 Satz Roststäbe,
10 Siederohre,
1 complete Satz Reserve-Manschetten;
14.) eine complete Auswechslungsvorrichtung für Geschütze
und Laffeten, bestehend aus:
1 Rohrwagen,
1 Laffetenwagen,
2 Wagen für die Accumulatoren-Gewichte,
2 Verlängerungen für die Accumulatoren-Stempel,
2 Traversen für dieselben,
2 Führungen für dieselben
und circa 8 laufende Meter Schienengleise
im

2 kardoezenliften voor buiten- en binnentransport, gezamenlijk wegend circa 4600 kg;

11. 2 hydraulische toerenremmen, gezamenlijk wegend circa 1500 kg.

b., voor de beide torens:

12., 2 stoomketels, met een uitschuifbaar buizensysteem met een warmteoppervlak van 26 vierkante meter met complete instrumenten, voorverwarmer, stoom- en handmatige toevoerpomp en daartoe behorende stoom- en toevoerleidingen met stoomdroger, gezamenlijk wegend circa 14000 kg;

13., Toebehoren en reservedelen, namelijk:

2 complete sets moersleutels,

1 complete set manchetspersen en wel van elke manchet een exemplaar,

2 dommekrachten die elk een draagvermogen van 35 ton hebben,

1 stoombuis afdichtapparaat,

1 set roosterstaven,

10 stoombuizen

1 complete set reservemanchetten;

14., een complete vervangingsinstallatie voor stukken geschut en affuitten,

bestaande uit:

1 lopenwagen,

1 affuitwagen,

2 wagens voor de gewichten van de accumulatoren

2 verlengingen voor de stempels van de accumulatoren,

2 dwarsbalken voor de stempels van de accumulatoren,

2 geleidingen voor de stempels van de accumulatoren

en circa 86 lopende meter spoorrails

im Gesamtgewichte von circa 15800 kg;
15.) 4 Senkzylinder für die Accumulatoren und
4 Fundamentplatten für dieselben

im Gesamtgewichte von circa 9100 kg. —
Die vorstehend specificirten Lieferungen sollen Alles
umfassen, was die richtige Functionirung und vollkom-
mene Bedienung der Thürme sichert, mit Ausnahme
der zugehörigen Saffeten, deren maschineller Einrichtung,
Visir-Vorrichtungen p.p., welche den Gegenstand beson-
derer Verträge bilden werden.

B., 1 Beobachtungsstand, wie für Maasmund
zu liefern laut Contract, genehmigt durch Verfü-
gung des Königlich Niederländischen Kriegsmini-
sters vom 31. Dezember 1888, V. Abtheilung,
Genie N^o 40.

Art. 2.

Transport und Montage.

Das Grusonwerk verpflichtet sich:

a, den Transport sämmtlicher Gegenstände der Lieferung von
seinem Etablissement in Buekau bis auf das Fort
am Campus zu bewirken, mit Ausnahme solcher,
der Gegenstände, welche nur bis Amsterdam,
Handelskade, zu liefern sind:

4 Senkzylinder für die Accumulatoren;

4 Fundament-Platten der letzteren;

die Träger für die beiden Zwischenplattformen;

die Führungsschienen für die 4 Kartusch-stufige.

b, die Thürme sowie den Beobachtungsstand an
Ort und Stelle vollständig aufzustellen und mit
den zugehörigen Saffeten und Rohren zu armiren
und

gezamenlijk wegend circa 15800 kg;

15., 4 cilinders om de accumulatoren te laten zinken en 4 fundamentplaten voor de accumulatoren gezamenlijk wegend circa 9100 kg.

De voornoemde specifieke leveringen behoren alles te omvatten, wat de correcte werking en volledige bediening van de torens waarborgt, daartoe behorende affuiten uitgezonderd, waarvan de machinale werking, vizierinstallaties p.p. , welke het onderwerp van bijzondere contracten zullen vormen.

B. *1 observatiestand, zoals voor de monding van de Maas te leveren overeenkomstig het contract, waarvoor toestemming is verleend bij besluit van de Koninklijke Nederlandse Minister van Oorlog op 31 december 1888, V^e afdeling genie nummer 40.*

Art. 2.

Transport en montage

De Grusonfabriek verplicht zich:

a, het transport van alle zaken betreffende de levering van zijn vestiging in Buckau tot op het fort op Pampus te volbrengen, de volgende zaken uitgezonderd, die slechts tot aan de Handelskade in Amsterdam geleverd dienen te worden:

4 cilinders om de accumulatoren te laten zinken;

4 fundamentplaten voor de accumulatoren;

de dragers voor de beide tussenplatformen;

de geleiderails voor de 4 kardoesliften.

b, de torens alsmede de waarnemingsstand ter plekke volledig op te bouwen en met de bijbehorende affuiten en lopen uit te rusten

und die dazuerforderlichen Krahn-, Winden- und Montage-Geräthe zu stellen.

- c., den Transport der zur Armirung der Thürme bestimmten Geschütze von der Handelskade in Amsterdam bis auf das Fort am Kampus zu bewirken.

Das Königlich-Niederländische Kriegsministerium dagegen verpflichtet sich:

- d., den Transport der unter „a“ ausgenommenen Gegenstände von der Handelskade Amsterdam nach dem Fort am Kampus zu bewirken, sowie den Einbau derselben und die Ausführung aller, für die Errichtung der Thürme nöthwendigen Erd- und Mauerarbeiten auf seine Kosten ausführen zu lassen und dem Grusonwerk die fertigen Mauerunterbauten am 1. Mai 1891 zur Disposition zu stellen, sodass an diesem Termine ohne Weiteres zur Ausführung der Montage seitens des Grusonwerk geschritten werden kann.

- e., dem Grusonwerk für die Umladung von den Eisenbahnwagen in Amsterdam in den vom Grusonwerk zu stellenden Transporttrahnen für den weiteren Transport, die Ausladung, die Montage und Armirung der completen Thürme und des Beobachtungsstandes die nöthigen Hilfsarbeiter bis zu einem Maximum von durchschnittlich 13 Mann während 270 Arbeitstagen und zwar nach einer 24 Stunden vorausgegangenen Anmeldung des bauleitenden Beamten des Grusonwerk ohne Entschädigung zur Verfügung zu stellen; ferner die Zahlung etwaiger Trahn-, Hafen-, Stand- und Liege-

en de daarvoor vereiste kranen, lieren en installatiegereedschap ter hand te stellen.

c., het transport van de voor de bewapening van de torens bestemde stukken geschut van de Handelskade in Amsterdam tot op het fort op Pampus te volbrengen.

Het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog verplicht zich daarentegen:

d., het transport van de onder „a” uitgezonderde zaken van de Handelskade in Amsterdam naar het fort op Pampus te volbrengen, alsmede de inbouw van de genoemde zaken en de uitvoering van alle, voor de oprichting van de torens noodzakelijke grond- en metselwerkzaamheden op zijn kosten uit te laten voeren en aan de Grusonfabriek de gereedgekomen fundamenten op 1 mei 1891 ter beschikking te stellen, zodat op deze datum zonder meer met de montage van de zijde van de Grusonfabriek verder kan worden gegaan.

e., aan de Grusonfabriek voor de verlading van de treinwagons in Amsterdam in de door de Grusonfabriek ter beschikking gestelde transportpraam, voor het verder plaatsvinden van het transport, voor het uitladen, de montage en bewapening van de complete torens en van de waarnemingsstand de benodigde hulparbeiders tot een maximum van gemiddeld 13 man gedurende 270 werkdagen en wel na een 24 uur van tevoren door een tijdens de bouw de leiding hebbende beambte van de Grusonfabriek gedane aanmelding zonder vergoeding ter beschikking te stellen, voorts de betaling van mogelijke kraan-, haven-, stand-, en

Liege-Gelder und ähnlicher Abgaben für die Thurmtheile, Laffeten und Geschütze für seine Rechnung zu übernehmen, sowie auch diejenigen beim Hin- und Rücktransport der Montagegeräthe.

Sollte für einzelne Lieferungstheile ^{oder} Montagetagegeräthe, um dieselben auf der Handelskade lagern zu können, zwei mal Frachtgeld bezahlt werden müssen, und in Folge dieser doppelten Zahlung die Gesamtsumme der für die genannten Theile gezahlten Frachtgelder den Betrag von Mk. 15000,- übersteigen, so soll der Mehrbetrag seitens des Grusonwerk restituiert werden.

f., das Schleppen des Transporttraktes von der Umladestelle in Amsterdam bis zum Fort und zurück zu bewirken, und zwar hat nach Anmeldung jeder fertigen Ladung seitens des bauleitenden Beamten des Grusonwerk der Transport binnen spätestens 24 Stunden zu beginnen. Bei ungünstigem Wetter darf sowohl der Transport nach dem Fort als auch die Rückholung des Fahrzeuges unterbrochen resp. verschoben werden, und zwar sowohl auf Veranlassung des bauleitenden Ingenieur-Officiers als auch des bauleitenden Beamten des Grusonwerk.

Der Transport der Lieferungsobjecte geschieht auf Gefahr des Grusonwerk.

Das Aufladen sowie der Transport der Geschütze bis zum Fort geschieht auf Gefahr des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums.

f., an dem Fort am Campus eine Anlegestelle für den Trakt des Grusonwerk herzustellen, sowie
eine

liggelden en gelijke heffingen voor de torendelen, affuiten en stukken geschut voor zijn rekening over te nemen, alsmede ook die heffingen die worden geheven voor het heen- en terugtransport van de montagegereedschappen.

Indien het nodig is dat voor de opslag van de afzonderlijke delen van de levering of montagegereedschappen op de Handelskade tweemaal kraangeld moet worden betaald, en als gevolg van deze dubbele betaling het gezamenlijke bedrag de voor de genoemde zaken betaalde kraangelden het bedrag van M 15000,- overschrijdt, behoort het door de Grusonfabriek meer betaalde gerestitueerd te worden.

f., het slepen van de transportpraam van de overslagplaats in Amsterdam tot aan het fort en terug te volbrengen, en wel dient na aanmelding door de tijdens de bouw de leiding hebbende beambte van de Grusonfabriek van elke lading die gereed is, het transport binnen hooguit 12 uur te beginnen. Bij ongunstig weer mag zowel het transport naar het fort als ook het terughalen van het vaartuig onderbroken respectievelijk opgeschort worden, en wel zowel op bevel van de tijdens de bouw de leiding hebbende ingenieur-officier als op bevel van de tijdens de bouw de leiding hebbende beambte van de Grusonfabriek.

Het transport van de te leveren objecten geschiedt voor risico van de Grusonfabriek. Het opladen als ook het transport van de stukken geschut tot aan het fort geschiedt voor risico van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog.

g., op het fort op Pampus een aanlegsteiger voor de praam van de Grusonfabriek te bouwen, als ook

eine Landebrücke oder Rampe mit Schienengeleise, und die Schienengeleise für das Hebezeug nach Angabe des Grusonwerk herzustellen. Diese Einrichtungen müssen spätestens bis 1. Mai 1891 dem Grusonwerk betriebsfähig übergeben werden.

N., die für die Armirung der Thürme bestimmten Geschütze auf vorherige Anzeige dem Grusonwerk rechtzeitig zum Einbau in die Thürme, und zwar spätestens 8 Tage bevor die Montage der Stülpelplatten beginnt auf der Handelskade zur Disposition zu stellen, was die Voraussetzung zu der ad N. dieses Vertrages von dem Grusonwerk übernommenen Armirung der Thürme bildet.

Eine zweite Voraussetzung ist die, daß die zugehörigen Laffeten für die Thürme spätestens zwei Monate nach vorläufiger Abnahme der ersten Laffete bei dem Grusonwerk bestellt sind.

Technische Bedingungen!

(: Art. 3 bis 7 :)

Art. 3.

Allgemeines. Für die Construction der im Art. 1. verzeichneten Gegenstände in Bezug auf die Gesamtanordnung und die Dimensionen sind die Zeichnungen maßgebend, die nach vorhergegangener Vereinbarung mit den contrahirenden Officieren diesen von Seiten des Grusonwerk zur Hand gestellt und von ihnen approbirt werden.

Das Grusonwerk wird detaillirte Constructionszzeichnungen nach Ausführung der Thürme nachliefern, welche die obigen Zeichnungen ergänzen und
geeignet

een landingsbrug of helling met rails en de rails voor het hijswerktuig op aanwijzing van de Grusonfabriek te bouwen. Deze werktuigen behoren uiterlijk op 1 mei 1891 aan de Grusonfabriek gebruiksklaar overgedragen te worden.

h., de voor de bewapening van de torens bestemde stukken geschut op aanwijzing vooraf van de Grusonfabriek, tijdig voor de inbouw in de torens en wel uiterlijk 8 dagen voor de montage van de platen van de koepels begint op de Handelskade ter beschikking te stellen, wat de voorwaarde voor de in sub 2b van dit contract genoemde en door de Grusonfabriek overgenomen bewapening der torens is.

Een tweede voorwaarde is de voorwaarde dat de bijbehorende affuiten voor de torens uiterlijk twee maanden na de voorlopige afname van het eerste affuit bij de Grusonfabriek zijn besteld.

Technische voorwaarden

(: Art. 3 tot 7 :)

Art. 3.

Algemeen *Voor de constructie van de in art. 1. omschreven zaken met betrekking tot de totale indeling en de afmetingen zijn de tekeningen doorslaggevend, die na vooraf tot stand gekomen afspraak met de betrokken officieren aan hun door de Grusonfabriek ter hand gesteld en door hen goedgekeurd worden.*

De Grusonfabriek zal gedetailleerde constructietekeningen na oplevering van de torens naleveren, welke de bovengenoemde tekeningen aanvullen en

geeignet sind, zur Aufstellung einer Instruction für die Handhabung des Thurmmechanismus zu dienen. Ueber die Ausführung dieser Zeichnungen hat sich das Grusonwerk mit den vom Königlich Niederländischen Kriegsministerium delegirten Abnahme-Officieren zu verständigen. Alle Theile der Lieferung sind nach den Regeln der Kunst zu richten und zu bearbeiten. Auch in dieser Hinsicht hat sich das Grusonwerk nach den mit den Abnahme-Officieren zu treffenden Vereinbarungen zu richten.

Das Grusonwerk wird die Abnahme-Officiere autorisiren, während der Geschäftsstunden alle Details der Fabrication zu besichtigen und allen mit den Lieferungsgegenständen vorzunehmenden Proben beizunehmen, wogegen ihm strenge Geheimhaltung der Fabricationsdetails hierdurch zugesichert wird.

Das Grusonwerk verpflichtet sich, jedesmal spätestens zwei Tage vor dem Panzerguß, das Königlich Niederländische Kriegsministerium telegraphisch von dem Termine desselben in Kenntnis zu setzen, oder, falls Abnahme-Officiere anwesend sind, diesen rechtzeitig davon und von den vorzunehmenden Proben Mittheilung zu machen.

Art. 4.

Panzerplatten. Sammtliche Theile der Panzer sollen aus Gruson-Metall gefertigt werden, zu dessen Herstellung ausschließlich Holzkohlenroheisen verwendet wird. Die Panzerplatten sollen von der besten Qualität sein, sowohl hinsichtlich der gebrauchten Rohmaterialien als auch der Bearbeitung und der Härtung.
Zur

geschikt zijn om als opstelling van een handleiding voor bediening van het torenmechanisme te dienen.

Over de uitvoering van deze tekeningen dient de Grusonfabriek het met de door het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog gedelegeerde afname-officieren eens te zijn. Alle delen die de levering omvatten dienen naar de regels van de kunst afgewerkt en verwerkt te worden.

Ook in dit opzicht dient de Grusonfabriek te handelen naar de met de afname-officieren gemaakte afspraken.

De Grusonfabriek zal aan de afname-officieren toestaan, tijdens de werkuren inzage te geven in alle details van de fabricage en om alle proeven met betrekking tot de met de levering te maken hebbende zaken bij te wonen, terwijl aan de Grusonfabriek strenge geheimhouding met betrekking tot de fabricagedetails wordt verzekerd.

De Grusonfabriek verplicht zich, elke keer uiterlijk twee dagen voor het gieten van het pantser, het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog telegrafisch over deze afspraken op de hoogte te brengen, of, wanneer afname-officieren aanwezig zijn, aan hun deze afspraken en de voorgenomen proeven tijdig te melden.

Art. 4.

Pantserplaten. *Gezamenlijke delen van het pantser behoren uit Grusonmetaal te worden gemaakt, voor welke fabricage houtskoolruwijzer wordt gebruikt. De pantserplaten behoren van de beste kwaliteit te zijn, zowel met betrekking tot de gebruikte ruwe materialen, alsook met betrekking tot de bewerking en de harding.*

Zur Beurtheilung hiervon werden vor jedem Panzer-
guß aus der Mischungsquerrinne Proben auf Coquille
gegossen und im Beisein der Abnahme-Officiere
einer Bruchprobe unterzogen.

Die Bruchproben sollen eine für die verschiede-
nen Plattenarten vom Kriegsministerium in Verein-
barung mit dem Fabrikanten zu bestimmende Här-
tung zeigen. Auch werden aus der Mischungsquer-
rinne vor jedem Panzerguß Probestäbe in Sandform
gegossen und im Beisein der Abnahme-Officiere Bruch-
proben unterzogen. Die Stäbe sollen eine vom Kriegs-
ministerium in Vereinbarung mit dem Fabrikanten
zu bestimmende Festigkeit zeigen.

Dem Lieferanten wird eine Toleranz von fünf
Procent weniger auf die Panzerplattenstärke gestattet,
jedoch mit der Beschränkung, daß nur eine Toleranz
von fünf Procent weniger für das zu liefernde Ge-
sammtgewicht der Hartguß-Panzerstücke von
1867 000 kg, sage: „Einer Million achthundertse-
benundsechzigtausend Kilogramm“ gestattet ist.
Innerhalb der hiermit für die Stärkedimensionen
gegebenen Toleranzen soll ein sich eventuell ergebendes
Mindergewicht bis fünf Procent gegen das obige Ge-
sammtgewicht auf die Abnahme der Platten ohne
Einfluß sein.

Die Abnahme von zu diesen Lieferungen gehören-
den Panzerstücken, welche obige Toleranzbedingungen
überschreiten, soll auf das von dem Lieferanten zu die-
sem Zwecke an das Königlich Niederländische Kriegs-
ministerium zu richtende Gesuch der speciellen Ge-
nehmigung des letzteren vorbehalten bleiben.

Pari

Ter beoordeling hiervan worden voor het gieten van elk pantser uit de mengseldwarsbuisproeven in coquille (metalen matrijs) gegoten en in het bijzijn van de afname-officieren aan een breukproef onderworpen.

De breukproeven behoren een voor de verschillende plaatsoorten door het Ministerie van Oorlog in overeenstemming met de fabrikant te bestemmen hardheid te tonen. Ook worden uit de mengseldwarsbuis voor het gieten van elk pantser proefstaven in zandvorm gegoten en in bijzijn van afname-officieren aan breukproeven onderworpen. De staven behoren een door het Ministerie van Oorlog in overeenstemming met de fabrikant te bepalen stevigheid te tonen.

De leverancier wordt een afwijking van vijf procent minder toegestaan wat de sterkte van de pantserplaten betreft, echter met de beperking, dat slechts een afwijking van vijf procent minder voor het te leveren gezamenlijke gewicht aan geharde gietijzeren pantserdelen van 1867000 kg, zegge: „Een miljoen achthonderd zevenenzestig duizend kilogram” toegestaan is.

Binnen de hiermee voor de sterktedimensies gegeven afwijkingen behoort een zich eventueel resulterend mindergewicht tot vijf procent ten opzichte van het bovengenoemde gezamenlijke gewicht geen invloed te hebben op de afname van de platen.

Voor de afname van de platen van de tot deze leveringen behorende pantserdelen, die de bovengenoemde afwijkingsvoorwaarden overschrijden, behoort door de leverancier een voor tot dit doel aan het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog te richten verzoek gedaan te worden tot speciale toestemming, welke toestemming slechts aan laatstgenoemde is voorbehouden.

Bei eventueller Genehmigung solcher Panzerstücke wird jedoch bestimmt, daß ein etwaiges, die Höhe von fünf Prozent übersteigendes Mindergewicht zum Preise von Mark 60,- sage: „Sechzig Mark Deutscher Reichswährung pro hundert Kilogramm dem Lieferanten bei der Restzahlung in Abrechnung gebracht wird. Mehrgewichte der Panzerungen sind gestattet, doch wird für dieselben keine Vergütung gewährt.

Die Platten müssen im Allgemeinen eine reine Oberfläche haben, sie müssen frei von solchen Gufs-
fehlern sein, welche nach dem Urtheil des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums nicht zulässig sind, und müssen an den Stoßflächen, beziehungsweise an den Auflageflächen abgefräst sein.

Die Scharten- und Ring-Platten sowie die Vorpanzerplatten beider Thürme sind untereinander an den Stoßflächen durch sorgfältig eingepaßte Dübel zu verbinden.

Die Fugen zwischen den einzelnen Platten im montirtem Zustande müssen im Allgemeinen bis auf drei Millimeter schließen, und darf eine Fugenweite bis zu fünf Millimeter nur an vereinzelten Stellen vorkommen, in welcher Hinsicht das Urtheil des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums maßgebend ist.

Falls die Abnahme-Officiere ein Panzerstück verwerfen, sei es in Folge von Gufsfehlern, sei es in Folge der Qualität des Materials, so soll das Panzerstück durch das Gusswerk unverzüglich und unentgeltlich durch ein neues ersetzt werden.

Art. 5.

Bij eventuele toestemming tot gebruik van zulke pantserdelen wordt echter bepaald, dat een eventueel, de hoogte van vijf procent overschrijdend mindergewicht voor een prijs van Mark 60 zegge: „zestig Mark Duitse Rijksvaluta per honderd kilogram bij de leverancier bij de restbetaling in mindering gebracht wordt. Meergewicht van de bepantseringen is toegestaan, doch wordt hiervoor geen vergoeding toegekend.

De platen moeten in het algemeen een schone oppervlakte hebben, ze moeten vrij zijn van zodanige gietfouten, die naar het oordeel van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog niet toelaatbaar zijn, en ze moeten aan de stootvlakken, respectievelijk aan de drukvlakken afgevlakt zijn.

De schietgat- en ringgaten, alsmede de voorpantserplaten van beide torens behoren onderling op de drukvlakken door zorgvuldig ingepaste pinnen verbonden te worden.

De voegen tussen de afzonderlijke platen in de gemonteerde toestand moeten in het algemeen tot drie millimeter sluiten, en een voegbreedte tot vijf millimeter mag slechts op enkele plaatsen voorkomen, in welk verband het oordeel van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog maatgevend is.

Voor het geval de afname-officieren een pantserdeel afkeuren, hetzij als gevolg van gietfouten, hetzij als gevolg van de kwaliteit van het materiaal, dient het pantserdeel door de Grusonfabriek onverwijld en kosteloos door een nieuw deel te worden vervangen.

Art. 5.

Unterbau-Constructiore!

Sämmtliches Material muß rein ausgewälzt, von guter Textur, weder kalt- noch warmbrüchig sein. Vor der Verarbeitung des Materials sind mit, aus den verschiedenen Sorten und Profilen von den Abnahme-Officieren auszuwählenden Probe-Stücken in ihrer Gegenwart, in speciell mit ihnen zu vereinbarendes Art und Zahl Proben anzustellen, durch welche die gute Materialqualität nachgewiesen wird, und müssen die anzustellenden Zerreißproben mindestens 36 kg absolute Festigkeit pro qmm des ursprünglichen Querschnitts bei mindestens 16% Dehnung, gemessen an Stäben von 200 mm Länge zwischen den Körnern, ergeben.

Material, welches sich bei dieser Prüfung von geringerer Qualität erweist, muß ohne Verzug durch bedingungsmaßiges ersetzt werden, ebenso diejenigen Stücke, bei denen Überschreitungen der nach der Meinung der Abnahme-Officiere zulässigen Toleranzen in den Dimensionen vorkommen.

Die Niete sind warm einzuziehen und müssen glatte, runde, nicht aufgesprungene Köpfe haben; die Schraubenbolzen sind aus gutem, zähem Schmiedeeisen zu fertigen; es sind dieselben sauber abzudrehen, und müssen die Gewinde scharf ausgeschnitten sein.

Die Thurmuntergestelle und Drehvorrichtungen werden in der Fabrik von den Abnahme-Officieren nur einer vorläufigen Prüfung vor dem Aufbringen irgend eines Anstriches unterworfen, welche sich auf die saubere und correcte Arbeit, sowie auf die tadellose Beschaffenheit des verarbeiteten Materials beschränkt.

Art. 6.

Art. 5.

Onderbouwconstructie

Al het materiaal moet correct uitgewalst, van goede structuur, noch bij koude, noch bij warmte broos zijn. Voor de verwerking van het materiaal dienen met, uit de verschillende soorten en profielen door de afname-officiëren uit te kiezen proefdelen, in hun aanwezigheid, op een speciaal met hen overeen te komen wijze en aantal proeven genomen te worden, waardoor de goede kwaliteit van het materiaal wordt bewezen, en moeten de te nemen trekproeven minstens 36 kg absolute vastheid per vierkante millimeter van de oorspronkelijke doorsnede bij minstens 16 % uitzetting, gemeten aan staven van 200 mm lengte tussen de korrels, opleveren.

Materiaal, waarvan bij proeven blijkt dat het van minder kwaliteit is, moet zonder uitstel door materiaal dat aan de voorwaarden voldoet, vervangen worden, alsook die delen, waarbij overschrijdingen naar de mening van de afname-officiëren van de toegestane afmetingen voorkomen.

De klinknagels dienen warm te worden ingeslagen en moeten gladde, ronde, niet gespleten koppen hebben, de geschroefde bouten dienen uit goed, taai smeedijzer vervaardigd te worden, laatstgenoemde onderdelen dienen schoon afgedraaid te worden, en de schroefdraden dienen scherp uitgesneden te zijn.

De onderstellen van de torens en de draai inrichtingen worden in de fabriek door de afname-officiëren slechts aan een voorlopige keuring voor het aanbrengen van wat voor een verflaag dan ook onderworpen, welke keuring zich beperkt tot de schone en correcte uitvoering, alsook tot de onberispelijke gesteldheid van het te verwerken materiaal.

Art. 6.

Anstrich und Vergießen.

Das gesammte Eisen-Material wird in der Fabrik mit Mennigfarbe grundirt, nachdem es von dem Anstrich sorgfältig gereinigt ist. So lange nicht die vorläufige Abnahme erfolgt ist, darf es indessen nur mit einem durchsichtigen Firnis gestrichen werden. Nach Aufstellung des Thurmes erhalten die einmal vorher grundirten Theile einen zweiten Anstrich von Mennigfarbe und einen zweimaligen Oelfarbenanstrich.

Die hohlen Fugen zwischen den Arbeitsleisten der zusammenstoßenden Panzerplatten sind mit Zink auszugießen.

Art. 7.

Abnahmeprüfung.

Bei der Abnahmeprüfung der Lieferungsgegenstände nach vollendeter Montage und Ausrüstung sollen dieselben im Ganzen wie in den einzelnen Theilen nach allen Hinsichten gut functioniren und soll dabei namentlich Folgendes nachgewiesen werden:

a. Jedem 24cm Thurm muß mit Handbetrieb bei Anwendung von acht Mann und angestrengter Arbeit in zwei Minuten eine viertel Umdrehung gegeben werden können. Bei Anwendung von Dampftrieb muß der Thurm eine volle Umdrehung von 360° in fünf Minuten machen können.

Durch Einschaltung eines besonderen Vorgeleges soll eine Minimalgeschwindigkeit an der Skala für

Art. 6.

Verflaag en vergieten

*Het gehele ijzeren materiaal wordt in de fabriek met menieverf ge-
grond, nadat het voor de verflaag zorgvuldig is gereinigd. Zo lang de
voorlopige afname niet heeft plaatsgevonden, mag het intussen slechts
met een doorzichtige vernis worden bestreken.*

*Na de oprichting van de toren krijgen de eenmalig daarvoor gegronde de-
len een tweede verflaag met menieverf en tweemaal een olieverflaag.*

*De holle voegen tussen de werkbalken van de aan elkaar grenzende
pantserplaten moeten met zink uitgegoten worden.*

Art. 7.

Afnamekeuring

*Bij de afnamekeuring van de te leveren onderdelen na volbrachte
montage en bewapening behoren deze onderdelen in het geheel en af-
zonderlijk in alle opzichten goed functioneren en behoort daarbij namelijk
het volgende bewezen te worden:*

- a. *Elke 24 cm toren moet met handaandrijving met toepassing van 8
man en ingespannen arbeid in twee minuten een kwart gedraaid kun-
nen worden. Bij toepassing van stoomaandrijving moet de toren in vijf
minuten volledig (360 graden) kunnen draaien. Door inschakeling van
een bijzondere overbrenging behoort een minimumsnelheid op de
schaal*

für die Thurmrotation von 3 mm in der Secunde erreicht werden können.

- b. Zur Erprobung der Auswechslungsvorrichtung wird das Grusonwerk auf Verlangen des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums ein 24 cm Rohr und die dazugehörige Laféte anstandslos auswechseln.
- c. Die Dampfkessel werden der in den Niederlanden normirten Erprobung durch die hierzu competenten Organe unterworfen.
- d. Die Aufzüge und Krähne werden practisch in der Weise erprobt, daß die Munition für fünfzig Schuß aus den Magazinen bis in die Ladestellung befördert wird. Die Kartuschen werden hier, bei durch Sandsäcke von gleichem Gewicht ersetzt. Diese Erprobung wird sich sowohl auf die gute als auch auf die rasche Functionirung des Mechanismus erstrecken.
- e. Die Drehvorrichtung und gleichzeitig die Rollenlagerung der Unterbauten der Thürme werden durch Drehmanöver sowohl rücksichtlich des Vorgeleges für den Maschinenbetrieb, als auch rücksichtlich des Hundbetriebes erprobt und zwar mit armirter und vollbesetzter Kuppel. Hierbei ist das tadellose Functioniren der Thurmuntergestelle und der Drehvorrichtungen nachzuweisen.
- f. Vor der definitiven Uebernahme soll aus jedem Thurm mit den darin befindlichen Rohren geschossen werden, und zwar aus jedem Rohre 15 Schuß, mit Normalladung und Geschossen von circa 215 kg Gewicht; dabei sollen in jedem Thurm

voor het draaien van de toren van 3 mm per seconde bereikt kunnen worden.

- b. Om de vervangingsinstallatie te beproeven zal de Grusonfabriek naar de wens van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog een loop van 24 cm en het daartoe behorende affuit zonder bezwaar vervangen.*
- c. De stoomketels worden aan in Nederland geldende normen door de hiertoe bevoegde organisaties onderworpen.*
- d. De liften en kranen worden practisch en op die manier beproefd, dat de munitie voor vijftig schoten uit de magazijnen tot aan de losplaats wordt vervoerd. De kardoezen worden hierbij door zandzakken van hetzelfde gewicht vervangen.
Deze beproeving zal zich zowel tot de goede als tot de vlotte werking van het mechanisme uitstrekken.*
- e. De draaiinrichting en tegelijkertijd de rollagers van de onderbouwen van de torens worden door draaibewegingen zowel met het oog op de overbrenging voor de machinale aandrijving, als ook met het oog op handaandrijving beproefd en wel met bewapende en volledig bezette koepel. Hierbij dient het onberispelijke functioneren van de torenonderstellen en de draaiinrichtingen bewezen te worden.*
- f. Voor de definitieve overname behoort uit elke toren met de daarin bevindende lopen geschoten worden, en wel uit elke loop 15 schoten, met een normale lading en projectielen van circa 215 kg gewicht, daarbij behoren in elke*

Thürme die beiden Rohre gleichzeitig abgefeuert werden können.

Art. 8.

Liefertermin. Das Grusonwerk verpflichtet sich, die Lieferung und gebrauchsfähige Aufstellung beider Thürme und des Beobachtungsstandes am 30. Juni 1892 bewirkt zu haben.

Jede durch das Grusonwerk verursachte Verzögerung hat für dasselbe ohne weitere Aufforderung eine Conventionalstrafe von 4% pro mille des Gesamtbetrages des betreffenden Lieferungsobjectes für jede vollendete Woche der Verzögerung im Gefolge.

Jede Verzögerung in der Ausführung der Lieferung, welche eine Woche übersteigt, und nach Entscheidung des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums nicht durch das Grusonwerk oder seine Delegirten verursacht ist, wird eine entsprechende Hinausschiebung des Liefertermines nach sich ziehen.

Das Grusonwerk verpflichtet sich, dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium von eintretenden Verzögerungen dieser Art innerhalb vierzehn Tagen Anzeige zu machen.

Sollten die zur Armirung der Thürme bestimmten Lafeten nicht spätestens am 1. April 1890 bei dem Grusonwerk bestellt sein, so wird der Liefertermin der Thürme um ebensoviel als die Bestellung später erfolgt, unter Hinzurechnung derjenigen Wintermonate, während welcher nicht montirt werden kann, hinausgeschoben.

Die

toren de beide lopen gelijktijdig afgevuurd te kunnen worden.

Art. 8.

Levertermijn De Grusonfabriek verplicht zich, de levering en de voor gebruik geschikte opstelling van beide torens en de observeringsstanden op 30 juni 1892 volbracht te hebben Elke door de Grusonfabriek veroorzaakte vertraging zal voor haar zonder aanmaning een volgens contract gebruikelijke boete van $\frac{1}{2}$ ‰ zegge: "Een half promille" van het gezamenlijke bedrag van het betreffende te leveren object voor elke beëindigde week van vertraging tot gevolg hebben.

Elke vertraging in de uitvoering van de levering, die een week overschrijdt, en die naar de beslissing van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog niet door de Grusonfabriek of zijn gedelegeerden is veroorzaakt, zal een overeenkomstige vooruitschuiving van de levertermijn tot gevolg hebben.

De Grusonfabriek verplicht zich, aan het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog van optredende vertragingen van deze soort binnen veertien dagen aangifte te doen.

Indien de tot bewapening van de torens bestemde affuiten niet uiterlijk op 1 april 1890 bij de Grusonfabriek zijn besteld, wordt de leveringsafpraak van de torens net zo veel later als de bestelling plaatsvindt, met bijberekening van de betreffende wintermaanden, gedurende welke niet gemonteerd kan worden, vooruitgeschoven.

Die im Art. 2^o ausgenommenen Gegenstände sind zu folgenden Terminen in Amsterdam dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium zur Verfügung zu stellen:

4 Senkcyllinder	} zum 1. November 1889,
4 Fundamentplatten	
die Träger für die beiden Zwischenplattformen,	} zum 1. Mai 1890.
die Führungsschienen für	
die 4 Kartusch-Stützfüße	

Art. 9.

Garantie. Das Grusonwerk verpflichtet sich, unter der Bedingung, daß sich die Lieferungsgegenstände nach der Ablieferung in Behandlung von Personen befinden, die das Königliche Kriegsministerium als sachkundig erachtet, alle innerhalb eines Jahres nach der definitiven Uebernahme derselben sich zeigenden Fehler im Functioniren der einzelnen Theile abzustellen.

Das Grusonwerk soll dagegen berechtigt sein, während der Garantiezeit seinen bauleitenden Beamten, oder, unter Genehmigung des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums, auch einen anderen Sachverständigen nach dem Ort zu entsenden, welchem das Recht zusteht, sich von der richtigen Art der Behandlung der Lieferungsgegenstände zu überzeugen. Es verpflichtet sich ferner, alle Theile, welche sich während dieses Zeitraumes als defect, oder von fehlerhaftem Material herausstellen, kostenfrei zu ersetzen.

Das Grusonwerk hat zur Sicherstellung dieser Garantie vor der im Art. 11^o dieses Vertrages gedachten Rest.

De in art. 2a uitgezonderde onderdelen dienen op de volgende data aan het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog ter beschikking gesteld te worden:

<i>4 zinkcilinders</i>	<i>op 1 november 1889,</i>
<i>4 fundamentplaten</i>	<i>op 1 november 1889,</i>
<i>de dragers voor de beide</i>	
<i>tussenplatformen,</i>	<i>op 1 mei 1890</i>
<i>de geleidingsrails voor</i>	
<i>de 4 kardoezen-liften</i>	<i>op 1 mei 1890</i>

Art. 9.

Garantie *De Grusonfabriek verplicht zich, op voorwaarde, dat de te leveren onderdelen na aflevering zich onder de hoede van personen bevinden, die het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog als zakenkundig acht, alle binnen een jaar na de definitieve overname hiervan, optredende fouten in de werking van de afzonderlijke delen te verhelpen.*

De Grusonfabriek zal daarentegen gerechtigd zijn, tijdens de garantietaijd zijn beambte die de leiding heeft bij de bouw, of, met toestemming van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog, ook een andere zakenkundige naar het fort te sturen, die het recht toekomt, zich van de correcte manier van omgang met de te leveren onderdelen te overtuigen. Zij verplicht zich verder, alle onderdelen, waarvan tijdens dit tijdvak blijkt dat ze defect, of van gebrekkig materiaal zijn gefabriceerd, zonder kosten vervangen.

De Grusonfabriek moet voor de waarborging van deze garantie voor de in Art. 11 a van dit contract voorgestelde

Restzahlung) für jeden 24-m Thurm bei dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium oder bei einer von demselben zu bezeichnenden Niederländischen Staatskasse die Summe von:

„30 000“ -

sage: „Dreißigtausend Mark“ in preussischen Staatspapieren zu deponiren, deren durch die anhängenden Coupons repräsentirte Linsen dem Gouv. von Preussen zufallen. Der Beweis, daß die entsprechende obige Summe als Garantie deponirt ist, ist dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium vor Zahlung des Restbetrages zu liefern.

Nach Ablauf der obengenannten Garantiezeit wird die bezügliche Garantie-Summe dem Gouv. von Preussen restituirt werden; sollte aber von demselben innerhalb der Garantiezeit nicht in Gemäßheit dieses Artikels gehandelt werden, so wird das Königlich Niederländische Kriegsministerium berechtigt sein, die bezügliche Summe ganz oder theilweise zum kostenfreien Ersatz aller innerhalb des genannten Zeitraumes defect oder fehlerhaft befundenen Theile des betreffenden Objectes zu verwenden.

Art. 10.

Lieferungs-Preis.

Die Ausführung der Lieferung, inclusive des Transportes, der Montage und der Armirung der beiden 24-m Thürme geschieht gegen einen Preis von:

Mark

restbetaling voor elke 24 cm toren bij het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog of bij een door hem aan te geven Nederlandse staatskas de som van

„Mark 30000,-“

zegge: „dertigduizend Mark” in Pruisische staatspapieren te deponeren, waarvan de rentes die de aanhangende coupons opleveren, aan de Grusonfabriek toekomen. Het bewijs, dat de overeenkomstige hierboven genoemde som als garantie is gedeponerd, dient door het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog voor de betaling van het restbedrag geleverd te worden.

Na afloop van de hierboven genoemde garantietijd zal de betreffende garantiesom aan de Grusonfabriek worden gerestitueerd; indien echter door hem binnen de garantietijd niet overeenkomstig dit artikel wordt gehandeld, zal het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog gerechtigd zijn, de betreffende som volledig of gedeeltelijk, te gebruiken om zonder kosten alle binnen het genoemde tijdvak defecte of gebrekkige beoordeelde onderdelen van het betreffende object te vervangen.

Art. 10.

Leveringsprijs *De uitvoering van de levering, inclusief het transport, de montage en de bewapening van de beide 24 cm torens geschiedt voor een prijs van:*

Mark: 1250400,- für die im Art. 1. A^a unter 1, 2 und 3 genannten Gegenstände in G^o, quillerguß und Dübel im Gewicht von circa 1878200 kg;

" : 15480,- für die im Art. 1. A^a unter 4 und 5 genannten Gegenstände (Unterlagsplatten in Sandguß) im Gewicht von circa 60000 kg;

" : 221855,- für die im Art. 1. A^a unter 6, 7 und 8 genannten Gegenstände (Unterbau etc.) im Gewicht von circa 272600 kg;

" : 65525,- für die im Art. 1. A^a unter 9, 10 und 11 genannten Gegenstände (maschinelle Einrichtung p.p., Geschöpfkrahne, Kartusch = Stützfüße, hydraulische Bremsen) im Gewicht von circa 36600 kg.

" : 29340,- für die im Art. 1. A^b unter 12, 13, 14 und 15 genannten Gegenstände (2 Dampfkessel, Zubehör- und Reserve-Theile, Stauswechslungsvorrichtung p.p.) im Gewicht von circa 38900 kg (exclus. pos. 14.). —

Die Ausführung der Lieferung inclusive des Transportes und der Montage des Beobachtungsstandes, wie im Art. 1. B. festgestellt, erfolgt gegen einen Preis von:

" : 6615,-
Mark: 1589215,-

Der

- Mark: 1250400,- voor de in art. 1. A^a onder 1, 2 en 3 genoemde onderdelen in coquille gegoten en pluggen, wegend circa 1878200 kg;
- „ : 15480,- voor de in art. 1 A^a onder 4 en 5 genoemde onderdelen (: onderlegplaten in zandgietwerk :) wegend circa 60000 kg;
- „ : 221855,- voor de art. 1 A^a onder 6, 7 en 8 genoemde onderdelen (: onderbouw etc :) wegend circa 272600 kg;
- „ : 65525,- voor de in art. 1 A^a onder 9, 10 en 11 genoemde onderdelen (: machinaal werktuig) p.p. geschutskranen, kardoezenliften, hydraulische remmen:) wegend circa 36600 kg.
- „ : 29340,- voor de in art. 1 A^a onder 12, 13, 14 en 15 genoemde onderdelen (: 2 stoomketels, toebehoren en reservedelen, vervangingsinstallatie p.p. :) wegend circa 38900 kg (: exclus. pos. 14. :)

De uitvoering van de levering inclusief het transport en de montage van de observeringsstand, zoals in art. 1. B, vastgesteld, vindt plaats tegen een prijs van:

„ : 6615,-

Mark. 1589215

Der Gesamtpreis der Lieferungsobjecte dieses Vertrages beträgt mithin:

Mark: 1589215,- S

sage: „Eine Million fünfhundertneunundachtzigtausendzweihundertvierundfünfzehn Mark“ Deutscher Reichswährung.

In diesem Preise sind jedoch die Zollabgaben, welche zu Lasten des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums gehen, nicht inbegriffen. Mehrlieferungen oder Aenderungen, welche das Königlich Niederländische Kriegsministerium über den im Art. 1. bezeichneten Umfang hinaus noch wünschen sollte, und durch welche Mehrarbeiten bedingt sind, werden nach Uebereinkunft besonders bezahlt.

Art. 11.

Zahlungsbedingungen:

a., Jedemal, wenn das Gusswerk ein oder mehrere Hartgusspanzerstücke soweit fertig gestellt hat, daß dieselben zur Feisarbeit in die Panzermontage überführt worden sind, hat das Gusswerk nach vorläufiger Abnahme derselben Anspruch auf eine Teilzahlung von:

Mark: 45,- S sage: „Fünfundvierzig Mark“ Deutscher Reichswährung pro hundert Kilogramm des effectiven, vor der Ueberführung in die Panzermontage ermittelten Gewichtes dieser Panzerungen.

b., Für jede der zwei Unterbauten inclusive Rollbahn und Rollkranz, sowie der Zwischenplattform erfolgt nach vorläufiger Abnahme in der Fabrik

De gezamenlijke prijs van de te leveren objecten van dit contract bedraagt derhalve:

„Mark 1589215,-“

zegge: „een miljoen vijfhonderd negenentachtig duizend tweehonderdvijftien Mark“

Duitse Rijksvaluta.

In deze prijs zijn echter de douaneaccijns die ten laste van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog komen, niet inbegrepen. Extra leveringen of wijzigingen, die het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog buiten de in art. 1. omschreven omvang nog zou wensen, en waardoor er meerwerk benodigd is, worden na overeenstemming apart betaald.

Art. 11.

Betalingsvoorwaarden:

- a. *Elke keer, wanneer de Grusonfabriek een of verscheidene geharde gietijzeren pantserdelen zover heeft voltooid, dat deze voor freeswerkzaamheden naar de pantsermontage zijn overgebracht, heeft de Grusonfabriek na de voorlopige afname hiervan recht op een gedeeltelijke betaling van:
Mark 45,- zegge: „vijfenveertig Mark“ Duitse Rijksvaluta per effectief honderd kilogram, voor de overbrenging naar de pantsermontage vastgestelde gewicht van deze pantseringen.*
- b. *Voor elke van de twee onderbouwen inclusief rolbaan en rolkrans, als ook de tussenplatformen heeft na voorlopige afname in de*

Fabrik zu Bückau und Anlieferung loco Handelskade Amsterdam eine Teilzahlung von:
Mark: 60'000,- s. sage: „Sechszigtausend Mark“ Deutscher Reichswährung.

c.) Nach vollendeter Montage und Armierung des ersten Thurmes und nach vorläufiger Abnahme desselben mit Dampf- und Handbetrieb erfolgt eine weitere Zahlung von:

Mark: 200'000,- s. sage: „Zweihunderttausend Mark“ Deutscher Reichswährung.

d.) Die Zahlung des Preises des Beobachtungsstandes und die Restzahlung auf den im Art. 10. gedachten Gesamtpreis der Thürme hat sofort nach definitiver Uebernahme der Lieferungsgegenstände zu erfolgen.

e.) Die Teilzahlung ad a. und b. erfolgen auf Grund von Bescheinigungen der im Art. 12. alinea 2. gedachten vorläufigen Abnahmen, welche die Abnahme-Officiere ausstellen werden, resp. nach Maßgabe des alinea 5. Art. 12. dieses Vertrages.

Für die Teilzahlung ad b. ist außerdem noch die Bestätigung der Genie-Direction in Amsterdam über die Ankunft der betreffenden Theile auf der Handelskade Amsterdam bei zu bringen.

Die Bezahlung des Beobachtungsstandes und die Zahlungen ad c. und d. erfolgen auf Grund von Bescheinigungen der im Art. 12. alinea 8. gedachten anstandslosen Abnahmeprüfung, welche die Abnahme-Officiere ausstellen werden

fabriek te Buckau en levering ter plaatse van de Handelskade te Amsterdam een gedeeltelijke betaling plaats van:

Mark 60000,- zegge: „zestigduizend Mark” Duitse Rijksvaluta.

c., Na voltooide montage en bewapening van de eerste toren en na voorlopige afname hiervan met stoom- en handaandrijving heeft een nadere betaling plaats van:

Mark 200000,-, zegge: „tweehonderdduizend Mark” Duitse Rijksvaluta.

d., De betaling van de prijs van de observeringsstand en de restbetaling voor de in art. 10. genoemde gezamenlijke prijs van de torens dient meteen na definitieve overname van de leveringsonderdelen plaats te vinden.

e., De gedeeltelijke betalingen ad a. en b. vinden plaats op grond van verklaringen genoemd in art. 12 alinea 2 betreffende voorlopige afnames, welke verklaringen de afname-officiëren zullen afleggen, respectievelijk aan de hand van maatstaven genoemd in alinea 5 art. 12 van dit contract. Voor de gedeeltelijke betaling ad b. dient bovendien nog de bevestiging van de genieafdeling in Amsterdam over de aankomst van de betreffende delen op de Handelskade te Amsterdam overlegd te worden.

De betaling van de observeringsstand en de betalingen ad c. en d. vinden plaats op grond van verklaringen genoemd in art. 12 alinea 8 betreffende onberispelijke afnameproeven, die de afname-officiëren zullen

werden, respective nach Maßgabe des letzten Absatzes des Art. 12. dieses Vertrages.

f. Mit den obengenannten Bescheinigungen sendet das Grosswerk als bezahlt gezeichnete Declarationen über die entsprechenden Beträge an das Königlich Niederländische Kriegsministerium, um, und soll die Zahlung dieser Beträge gegen Wechsel erfolgen, welche das Grosswerk per drei Tage nach Sicht auf den Königlich Niederländischen Kriegsminister abgibt, und welche zahlbar sind im Haag, in Rotterdam oder Amsterdam.

Diese Bescheinigungen sollen aber bis zum 31. December 1890 den Gesamtbetrag von M. 710.000,- nicht überschreiten dürfen.

Art. 12.

Abnahme. Die vorläufige Abnahme der Theile, die zur Lieferung gehören, wird in Bezug auf die technischen Bedingungen (Art. 3-7.) dieses Vertrages in dem Grosswerk durch zu diesem Behufe von dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium delegirte Officiere stattfinden.

Das Königlich Niederländische Kriegsministerium hat das Recht, jederzeit solche vorläufigen Abnahmen vorzunehmen. Dem Grosswerk dagegen steht eben, falls das Recht zu, derartige Abnahmen von Zeit zu Zeit zum Zwecke des Erhalts von Theilzahlungen zu beanspruchen. Dasselbe wird zu diesem Zwecke dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium nach, zu welchen Zeitpunkten jedesmal eine Anzahl

afleggen, respectievelijk aan de hand van maatstaven genoemd in de laatste alinea van art. 12 van dit contract.

f., Met de hierboven genoemde verklaringen zendt de Grusonfabriek als betaald gemerkte declaraties betreffende de overeenkomstige bedragen naar het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog, en behoort de betaling van deze bedragen tegen wissels plaats te vinden, welke de Grusonfabriek per drie dagen na opkomst van het licht op het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog afgeeft, en die betaalbaar zijn in Den Haag, in Rotterdam en in Amsterdam.

Deze verklaringen behoren echter tot 31 december 1890 het gezamenlijke bedrag van M: 710000 niet te overschrijden.

Art. 12.

Afname. De voorlopige afname van de onderdelen, die behoren tot de levering, zal met betrekking tot de technische voorwaarden (: art. 3-7:) van dit contract in de Grusonfabriek ten behoeve van de door het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog gedelegeerde officieren plaatsvinden.

Het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog heeft het recht, steeds dergelijke voorlopige afnames uit te voeren. De Grusonfabriek heeft eveneens het recht, steeds zodanige afnames om de zoveel tijd op te eisen, met het doel om gedeeltelijke betalingen te ontvangen. Voor dit doel zal zij het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog op de hoogte stellen, op welke tijdstippen elke keer een aan-

zahl Theile der Lieferung zur vorläufigen Abnahme bereit stehen, und wird das Königlich Niederländische Kriegsministerium in Folge dieser Benachrichtigung innerhalb 14 Tagen von dem angemeldeten Zeitpunkte an die vorläufige Abnahme durch seine Abnahme-Officiere bewirken.

Mit dieser Abnahme gehen die abgenommenen Theile, soweit dieselben Panzerstücke sind, in das Eigenthum des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums über, was durch Aufschlagen eines Stempels auf die abgenommenen Panzerstücke seitens der Abnahme-Officiere bestätigt werden soll.

Die im Art. 11. ad B. genannten Unterbauten etc. gehen gegen Abgabe der Bestätigung ihrer Ankunft auf der Handelskade Amsterdam seitens der betreffenden Genie-Direction in das Eigenthum des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums über.

Erfolgt die Abnahme nicht innerhalb der oben bezeichneten Frist, so wird mit Ablauf dieser Frist die Theilzahlung für die angemeldeten Lieferungstheile für das Gußwerk ohne Weiteres fällig.

Für Absendung der fertigen Theile mit Ausnahme der im Art. 2^a aufgeführten Gegenstände soll jedoch das Gußwerk erst mit Beginn der Montage berechnigt sein, und ebenso soll es dem Königlich Niederländischen Kriegsministerium freistehen, die vorläufigen Abnahmen jederzeit nachträglich vorzunehmen, wenn es in dem genannten Zeitraume nicht geschehen ist. Sollten die zur vorläufigen Abnahme angemeldeten Theile zu dem angegebenen Zeitpunkte noch nicht zur vorläufigen Abnahme fertiggestellt sein, so rechnet

die

tal onderdelen van de levering ter voorlopige afname gereed staan, en zal het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog als gevolg van deze melding binnen 14 dagen vanaf het gemelde tijdstip middels haar afname-officieren de voorlopige afname volbrengen.

Met deze afname gaan de afgenomen onderdelen, voor zover dit pantserdelen zijn, in het eigendom van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog over, wat door inslaan van een stempel in de afgenomen pantserdelen door de afname-officieren bevestigd behoort te worden.

De in art. 11 ad b. genoemde onderbouwen etc. gaan tegen afgifte van de bevestiging van hun aankomst op de Handelskade te Amsterdam door de betreffende genie afdeling in het eigendom van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog over.

Vindt de afname niet binnen de bovengenoemde termijn plaats, dan zal bij afloop van deze termijn de gedeeltelijke betaling voor de aangemelde te leveren onderdelen voor de Grusonfabriek zonder meer opeisbaar zijn.

Tot de verzending van de voltooide delen met uitzondering van de in art. 2^a opgenoemde onderdelen zal echter de Grusonfabriek pas bij het begin van de montage gerechtigd zijn, net als het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog vrijstaat, de voorlopige afnames steeds naderhand te verrichten, wanneer het in het genoemde tijdvak niet heeft plaatsgevonden. Indien de ter voorlopige afname aangemelde onderdelen op het aangegeven tijdstip nog niet voor de voorlopige afname voltooid zijn, wordt

die vierzehntägige Frist für die Abnahme erst vom Zeitpunkte der Fertigstellung ab.

Die vorläufige Abnahme des ersten Thurmes nach vollendeter Montage, sowie die definitive Abnahmeprüfung der gesammten Lieferungsgegenstände nach vollständiger Fertigstellung derselben muß das Königlich Niederländische Kriegsministerium durch seine Abnahme-Officiere nach der von dem Gussornwerk vorher zu erstattenden Anzeige vom dem Zeitpunkte der Fertigstellung der Lieferungsgegenstände innerhalb drei Wochen nach dieser Fertigstellung vornehmen lassen. Ergeben sich bei der definitiven Abnahmeprüfung gemäß der technischen Bedingungen (Art. 3-7) dieses Vertrages keine Anstände, so gelten die betreffenden Gegenstände als für das Königlich Niederländische Kriegsministerium übernommen.

Finden diese Abnahmeprüfungen aber nicht innerhalb der genannten Frist statt, so werden die ad A C und D gedachten Zahlungen ohne Weiteres für das Gussornwerk fällig.

Sollten Eisverhältnisse den Zugang zum Fort verhindern, so kann die Abnahme bis nach Aufhören dieser Verhinderung verschoben und letzterwähnte Frist entsprechend verlängert werden.

Art. 13.

Meinungsverschiedenheiten:

Sofern Meinungsverschiedenheiten über die Auslegung und Ausführung gegenwärtigen Vertrages entstehen sollten, wird das Gussornwerk sich ganz der Entscheidung des Königlich Niederländischen Kriegsministeriums unterwerfen.

Art. 14.

de veertiendaagse termijn voor de afname pas vanaf het tijdstip van voltooiing gerekend.

De voorlopige afname van de eerste toren na voltooide montage, als ook de definitieve afnamekeuring van de gezamenlijke te leveren onderdelen na volledige voltooiing moet het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog door zijn afname-officieren na de door de Grusonfabriek vooraf gedane aankondiging vanaf het tijdstip van de voltooiing van de te leveren onderdelen binnen drie weken na deze voltooiing volbrengen. Treden er bij de definitieve afnamekeuring overeenkomstig de technische voorwaarden (: art. 3 – 7:) van dit contract geen moeilijkheden op, dan worden de betreffende onderdelen door het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog, als overgenomen beschouwd.

Vinden de afnamekeuringen echter niet binnen de genoemde termijn plaats, dan zullen de ad 11 c en d. genoemde betalingen zonder meer voor de Grusonfabriek opeisbaar zijn.

Indien ijsomstandigheden de toegang tot het fort verhinderen, dan kan de afname tot het beëindigen van deze hinder verschoven en de laatstgenoemde termijn overeenkomstig worden verlengd.

Art. 13.

Meningsverschillen

Voor zover meningsverschillen over de uitleg en de uitvoering van het huidige contract zouden ontstaan, zal de Grusonfabriek zich helemaal aan de beslissing van het Koninklijke Nederlandse Ministerie van Oorlog onderwerpen.

Art. 14.

Rechtsnachfolger.

Dieser Vertrag ist sowohl für das Grusonwerk als auch für dessen Rechtsnachfolger verbindlich.

Art. 15.

Rechtsstreitigkeiten.

Rechtsstreitigkeiten, welche sich aus diesem Vertrage ergeben könnten, sind in den Niederlanden zu entscheiden.

Art. 16.

Kosten.

Die Kosten für das Einregistriren dieses Vertrages für leges ad 1/2 % (einhalb Procent) des Lieferungs betrages, sowie für die Siegelung des Vertrages und für die Zahlung gehen zu Lasten des Grusonwerk.

Art. 17.

Ausfertigung.

Zufolge des Vorstehenden ist dieser Vertrag in fünf gleichlautenden:

2 Original- und

3 Neben- Exemplaren

ausgestellt worden.

Das Grusonwerk erhält ein Original-Exemplar.

Magdeburg-Buckau, den ^{27.} 27. August 1889.

Grusonwerk.

(opt) H. Gruson.

De Major der Artillerie
(wif) C. L. W. Kowarsch.
De Kapitein. Ingenieur.
L. G. Witten.

oll. Br
70

Goedgekeurd door den Minister van Oorlog
op 12 September 1889, onder Kabinet. No. 43.

De onkosten van de wetten en Art 16 bedragen.
f 11919,12⁵

Art. 14.

Rechtsopvolger

Dit contract is zowel voor de Grusonfabriek als ook voor diens rechtsovolger verbindend.

Art. 15.

Rechtsgeschillen

Over rechtsgeschillen, die dit contract zouden kunnen opleveren, dient in Nederland beslist te worden.

Art. 16.

Kosten

De kosten voor de registratie van dit contract voor leges ad $\frac{1}{2}$ % (: een half procent:) van het bedrag voor de levering, als ook voor de verzegeling van het contract en voor de betaling komen ten laste van de Grusonfabriek.

Art. 17.

Opmaak

*Als gevolg van voorafgaand is dit contract in vijf gelijklopende:
2 originele- en
3 neven-exemplaren
opgemaakt.*

De Grusonfabriek ontvangt een origineel exemplaar.

Magdeburg Buckau, 27 augustus 1889

Grusonfabriek

*De Majoor der Artillerie
(w.g.) C.L.W. Moorrees
De kapitein – Ingenieur
(w.g.) J.Z. Stuten*

(get) H. Gruson

*Goedgekeurd door den Minister van Oorlog
op 12 September 1889, onder Kabinet L^a N. 43
De onkosten aangewezen in Art. 16 bedragen
f 11919,12*

U
Zwischen den Unterschriften, Herrn F. v. Stuten,
Königlich-Niederländischem Ingenieur-Hauptmann,
einerseits,
und
der Actien-Gesellschaft Grusonwerk in Magdeburg-Buckau,
andererseits,

sind zudem durch Verfügung des Königlich-Niederlän-
dischen Kriegsministers vom 12. September 1889, Cabinet
L^z N 43, genehmigten Vertrage über die Lieferung von
2 Stück 24 cm Paroxethürmen und einem Beobachtungs-
stande für das Fort Paropus die folgenden Änderun-
gen vereinbart worden:

In Art. 1 ist hinter St. 15 hinzuzufügen:
16., eine complete hydraulische Rohrleitung zur Verbin-
dung der Pumpwerke beider Thürme, bestehend aus:
einer Druckleitung von schmiedeeisernen Röhren
von circa 44 mm lichtem Durchmesser;
einer Rückflussleitung aus schmiedeeisernen
Röhren von circa 32 mm lichtem Durch-
messer;
zwei Absperrventilen;
vier Ablasshähnen.

In Art. 7 ist am Schlusse nachzutragen:
g. Die hydraulische Druckleitung zwischen den Pump-
werken beider Thürme wird unter dem 1½ fachen
jener Pressung, unter der sie während des gewöhn-
lichen Betriebes zu arbeiten berufen ist, geprüft.
Durch practische Versuche soll nachgewiesen wer-
den, daß bei Benutzung dieser Rohrleitung der
Nutzeffect von Dampfmaschine und Handpumpen-
werke

2167

Tussen de ondergetekenden, de heer J.Z. Stuten, kapitein-ingenieur in het Koninklijke Nederlandse Leger, enerzijds,

en

de aandelenvennootschap Grusonfabriek in Maagdenburg Buckau, anderzijds,

zijn bovendien bij besluit van de Koninklijke Nederlandse Minister van Oorlog de dato 12 september 1889, kabinet L^a N 43, het goedgekeurde contract betreffende de levering van 2 stuks 24 cm pantsertorens en een observeringsstand voor het fort Pampus de volgende veranderingen overeengekomen:

*In art. 1 dient achter A.^b 15 toegevoegd te worden:
16., een complete hydraulische pijpleiding ter verbinding van de pompinstallaties van beide torens, bestaande uit:*

een drukleiding van smeedijzeren buizen van circa 44 mm lichte doorsnede;

een terugvoerleiding van smeedijzeren buizen van circa 32 mm lichte doorsnede;

twee afdichtventielen;

vier afvoerkransen.

In art. 7. dient aan het slot toegevoegd te worden:

g., De hydraulische drukleiding tussen de pompinstallaties van beide torens zal onder 1 ½ keer de druk, onder welke zij gedurende gewone omstandigheden wordt blootgesteld, worden gekeurd.

Door praktische proeven dient bewezen te worden, dat bij gebruik van deze pijpleiding het rendement van de stoompomp en de handpomp-

werk sich höchstens 15% geringer stellt als ohne Einschaltung
dieser Leitung.

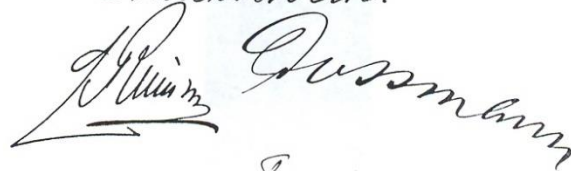
In Art. 10. ist Seite 17, 5^{te} Position
statt: Mark 29340,- für die im Art. 1. A^b unter 12, 13,
14 und 15 genannten Gegenstände u. s. w.
zu lesen: Mark 31340,- für die im Art. 1. A^b unter 12, 13, 14,
15 und 16 genannten Gegenstände u. s. w.
und. Seite 17, letzte Linie
statt: Mark 1589215,- zu lesen: Mark 1591215,-.

Ferner sind auf Seite 18 die Zeilen 3-6 von oben wie folgt
zu ersetzen:

Mark 1591215,-
sage: Eine Million fünfhundert einunddreißigtausend zwei,
hundert und fünfzehn Mark "Deutscher Reichswährung".

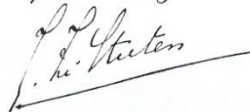
Magdeburg-Buckau, den 8. December 1891.

Grußonwerk.



Muiders, den 9 December 1891.

De Kapitein-Ingénieur,



Geedgkeurd by beschikking van het Ministerie van Oorlog van 31 December
1891. Afd. Genee N^o 60.

200.893

installatie minstens 15 % minder wordt dan zonder de inschakeling van deze leiding.

De 5^e positie van art. 10. op pagina 17 dient in plaats van: Mark 29340,- voor de in art. 1. A^b onder 12, 13, 14 en 15 genoemde onderdelen etc. gelezen te worden: Mark 31340,- voor de in art. 1. A^b onder 12, 13, 14, 15 en 16 genoemde onderdelen etc.

en pagina 17, laatste regel dient

in plaats van: Mark 1589215,- gelezen te worden: Mark 1591215,-

Voorts dienen op pagina 18 de regels 3 – 6 vanaf boven als volgt te worden vervangen:

Mark 1591215,-.

zegge: „een miljoen vijfhonderd eenennegentigduizend tweehonderden-vijftien Mark“ Duitse Rijksvaluta

Maagdenburg – Buckau, 8 december 1891.

Grusonfabriek

(2 handtekeningen)

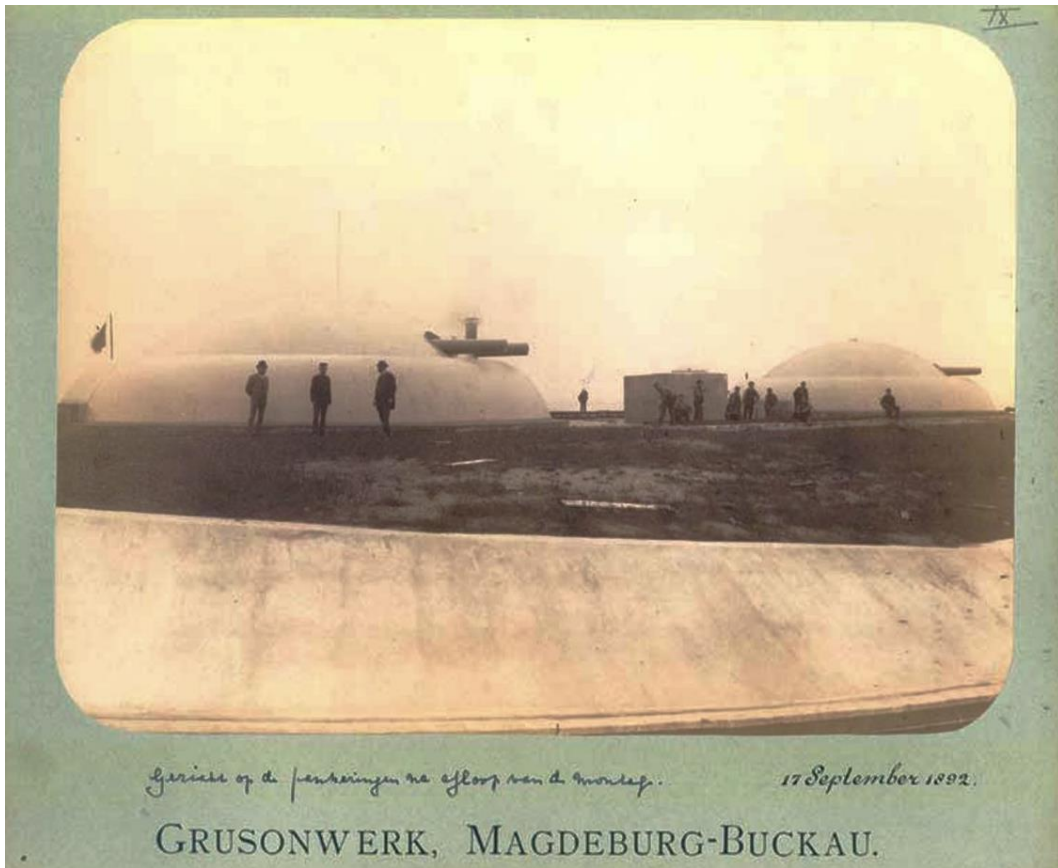
Muiden, 9 december 1891

De kapitein-ingenieur

(1 handtekening van J.Z. Stuten)

Goedgekeurd bij beschikking van het Ministerie van Oorlog van 31 December 1891, Afd. Genie N° 60.





GRÜSONWERK

Magdeburg - Buckau.

Telegramm-Adresse:
Grusonwerk, Magdeburg.

Giro - Conto bei der Reichsbank.

Abtheilung für Kriegsmaterial.

La. beh. No. 56427

um deren gefällige Angabe bei
der Antwort gebeten wird.

Magdeburg-Buckau, den 27 Juni 1893.

An
den Königlich Niederländischen
Premierlieutenant im Ingenieur - Corps
Herrn Nebbens - Herling,
Hochwohlgeboren,
Fort Rampuis,
bei Muiden.

Euer Hochwohlgeboren

bestätigen wir den Empfang
Ihrer geschätzten Zuschrift vom 11. d. M. und danken er-
gebenst für die uns damit zurückgesandten verlängerten
Transitopässe.

Gleichzeitig nahmen wir sehr gern davon Vermuthung,
dass das Königliche Kriegsministerium die Absicht hat,
uns die Lieferung von 2 Panzerständen für je 3
Schnellfeuerkanonen nach unserer Herrn General
Kromhout eingereichten Offerte vom 14. März d. J.
nunmehr zu übertragen.

Ihrem Wunsche entsprechend beehren wir uns,
Ihnen anbei Beschreibung der Panzerstände mit An-
gabe

April 88. A. 15. 4000.

120 2 X 400
4 980

GRUSONWERK

Maagdenburg-Buckau, 27 juni 1893.

Magdeburg – Buckau

Telgram-adres

Grusonwerk, Magdeburg

Giro-Rekeningen bij de Rijksbank

Afdeling voor Oorlogsmateriaal

La. hchk No. 56427

welke informatie wordt gevraagd in het
antwoord

Aan

de Koninklijke Nederlandsche

*Eerste luitenant in het Ingenieur
Corps*

De heer Nebbens-Sterling

Hoogedelgeboren

Fort Pampus

bij Muiden

Uwe Hoogedelgeborene

*bevestigen wij de ontvangst van uw gewaardeerde schrijven van
11 06 (?) en danken u zeer voor de daarmee teruggezonden verlengde doorgangpas-
sen.*

*Tegelijkertijd nemen wij er graag kennis van, dat het Koninklijk Ministerie van
Oorlog het voornemen heeft, om de levering van 2 pantserstanden voor ieder 3 snel-
vuurkanonnen naar onze heer generaal Kromhout opgestelde offerte van 14 mei dit
jaar thans over te dragen.*

*Uw wens tegemoetkomend zijn wij vereerd u de omschrijving der pant-
serstanden met het aan-*

gabe der Qualitätsziffern für die Prüfung des Panzer-
Materials zu überreichen.

Diese Zahlen sind dieselben, welche bereits in früheren
Fällen bei Lieferung von Panzerdecken aus Fluss Eisen
für das Königlich Niederländische-Kriegsdepartement
Geltung gehabt haben.

Als Beilage zu dem Vertrage lassen wir auf
Grund der früheren Zeichnung eine neue Zeichnung
der Panzerstände anfertigen, die wir Ihnen in
Kurzem übersenden werden.

Wir erlauben uns hierbei die ergebene Anfrage,
ob nicht gleichzeitig mit der Bestellung auf die Panzer-
stände auch diejenige auf die dazugehörigen Schnell-
feuerkanonen und Laffeten erfolgen wird, und ver-
fehlen nicht darauf aufmerksam zu machen, dass
zur Feststellung der genauen Abmessungen der Schuss-
scharte die genauen Dimensionen der Rohre und
Laffeten in Rücksicht zu nehmen sind.

[Handwritten initials]

74.

Mit grösster Hochachtung

FRIED. KRUPP

GRUSONWERK

Die Direction

[Handwritten signature]

ed

geven van kwaliteitsbeoordelingen voor het testen van de pantserstanden te overhandigen.

Deze aantallen zijn hetzelfde als die, welke reeds in eerdere gevallen bij de levering van pantserschilden van staal voor het Koninklijke Nederlandse Oorlogsdepartement geleverd zijn.

Als bijlage bij het verdrag laten wij op grond van de eerdere tekening een nieuwe tekening van de pantserstanden maken, die wij u binnenkort zullen sturen.

Wij verwachten dat onze hierbij gegeven aanvraag, hoewel niet gelijktijdig met de bestelling van de pantserstanden, ook die met de daarbij behorende snelvuurkanonnen en affuiten, succes zal hebben en verzaken niet daarop te wijzen, dat van de vaststelling van juiste afmetingen der schietscherpte de juiste dimensies van de buizen en affuiten in overweging te nemen zijn.

Met de meeste hoogachting

Fried. Krupp Grusonwerk

De directie.

(handtekening)

Beschreibung
eines Panzerstandes für je 3 Schnellfeuerkanonen,
Zeichnung Nr. 1125.

Der Panzerstand besteht aus einem 3theiligen 100 mm starken cylindrischen Frontpanzer, und einer in einem Stück hergestellten 70 mm starken ebenen Panzerdecke.

Die 3 Theile der Frontplatte sind stumpf aneinander gestossen. In die beiden verticalen Fugen sind schwanzschwanzförmige Stahldübel eingelassen. Diese Fugen sind innen durch je eine Lasche überdeckt. Die Befestigung der Laschen erfolgt mittelst Schraubenbolzen, deren Köpfe aussen in die Frontplatte versenkt sind. Der Fuss der Frontplatten ruht in der Nutte einer guss eisernen aus 4 Theilen bestehenden Grundplatte. Nach der Montage wird die Nutte mit Cement ausgegossen.

Die Decke stößt stumpf an die Frontplatte. Die Verbindung beider erfolgt durch eine rings herumlaufende Winkel-eisenlasche, die mittelst Kopfschrauben sowohl an den Frontplatten wie an der Deckenplatte befestigt ist. Der hintere gerade Rand der Decke ruht lose in dem Felz einer gusseisernen 3theiligen Auflagerplatte.

Hinter

Beschrijving

van een pantserstand voor elk 3 snelvuurkanonnen,

tekening nr. 1128.

De pantserstand bestaat uit een driedelig 100 mm sterk cilindrisch frontpantser en een uit één stuk bestaand 70 mm sterk vlak pantserdek.

De drie delen van de frontplaat zijn haaks op elkaar geplaatst. In de beide verticale stootvoegen zijn zware toelopende pinnen aangebracht. De bevestiging van de klinknaden is met schroeven gedaan, waarbij de schroeven aan de buitenkant van de frontplaat verzonken zijn. De voet van de frontplaat rust in de groef van een gietijzeren, uit vier delen bestaande grondplaat. Na de montage wordt de groef met cement volgegoten.

Het dek staat haaks op de frontplaat. De verbinding van beide delen geschied door een metalen band die door middel van kopschroeven zowel aan de frontplaat als aan de dekplaat bevestigd is. De achterste rechte rand van het dek rust los in de gietijzeren driedelige steunbalk.

Hinter jedem der beiden Frontpanzerstöße ist ein von der Cote + 7, 10 m ab bis an die Decke reichender mit Beton gefüllter Caisson aus 4 mm starkem Blech als Pfeiler angeordnet.

Die Lieferung jeder Casematte umfasst folgende Theile:

1. 3 Frontplatten aus Siemens Martin Flußeisen mit je einer Schartenöffnung versehen.
2. 1 Panzerdecke aus Flußeisen.
3. 2 Stahldübel zur Verbindung der Frontplatten.
4. 2 Laschen aus Flußeisen zu den Frontplatten.
5. 1 Winkelisenlasche aus Flußeisen, aus mehreren Theilen bestehend zur Verbindung der Frontplatten mit der Decke, nebst Kopfschrauben.
6. 1 Fußplatte aus Gusseisen für die Frontplatten aus 4 Theilen bestehend.
7. 1 Auflageplatte aus Gusseisen für die Deckenplatte aus 3 Theilen bestehend.

Eine Bearbeitung findet nur an den Rändern der Panzerplatten, an den Dübeln und in den Schartenöffnungen, sowie in den Nuthen und Stössen der gusseisernen Grundplatten und Auflageplatten statt.

Das gewalzte Siemens-Martin-Flußeisen zu den

8. 2 gemietete Blechmäntel zu den Betonpfeilern.

Achter ieder van de beide frontpantserplaten is een goot, van + 7,10 m af tot aan de dekplaat rijkende, met beton gevuld zinkstuk uit 4 mm sterk plaatstaal als pijler ingericht.

De levering van iedere kazemat bevat de volgende onderdelen:

- 1. 3 frontplaten van Siemens Martin staal, elke van een schietgat voorzien.*
 - 2. 1 pantserdekplaat van staal.*
 - 3. 2 stalen pennen voor het verbinden van de frontplaten + schroefbogen.*
 - 4. 2 koppelstukken van staal bij de frontplaten.*
 - 5. 1 hoekijzeren koppelstuk van staal, uit meerdere delen bestaand voor de verbinding van de frontplaten met de dekplaat, benevens kopschroeven.*
 - 6. 1 voetplaat van staal, voor de frontplaten, uit 4 delen bestaand.*
 - 7. 1 oplegplaat van staal, voor de uit 3 delen bestaande dekplaat.*
- *) Een bewerking vindt alleen aan de randen der pantserplaten, bij de pennen en in de schietgaten plaats, zowel als in de voegen en groeven van de stalen grondplaat en in het magazijn.*

De gewalste Siemens Martin-voetsteun op

**) 8. 2 verzwaarde plaatwerk mantels aan de*

betonnen pilaren

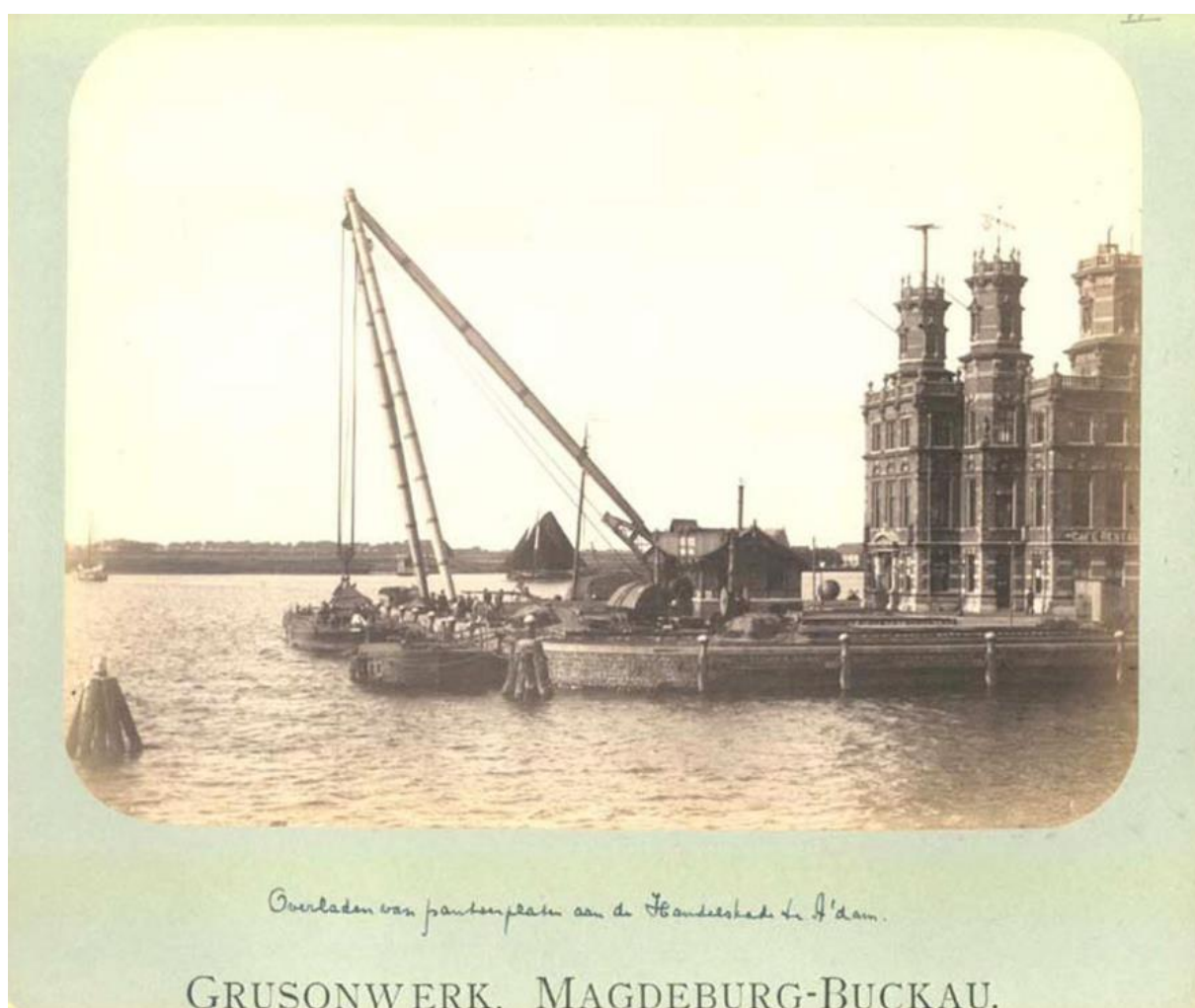
Länge
 30 x 36 a 2.1
 25%
 20%
 30%
 30%

den Panzerplatten ergibt an 2 Zercissproben im Mittel
 mindestens 30 kg absolute Festigkeit pro qmm des ur-
 sprünglichen Querschnitts bei mindestens 16% Dehnung
 auf 200 mm Länge des Zercissstabes gemessen.

[Faint, mostly illegible handwritten text follows, including various numbers and technical terms.]

sd

de pantserplaat geeft aan 2 vuurproeven in het midden minstens 30 kg absolute vastheid per 9 mm van de oorspronkelijke doorsnede, bij minstens 16 % speling, op 200 mm lengte van de steunproef gemeten.



Entwurf.

Zwischen den Unterzeichne-
ten,

1) dem königlich Niederländischen
Major im Geniestabe, Herrn
G. J. Blaauw, einerseits

und

2) der Firma Fried. Krupp
Gusswerk in Magdeburg-
Buckau, andererseits,
ist folgender

Vertrag
abgeschlossen worden.

§ 1.

Welche in de Schikking van
de anderschepte worden.²

In Verfolg der stattge-
habten Verhandlungen über-
tragt Herr G. J. Blaauw,
königlich Niederländischer
Major im Geniestabe, na-
mens und vorbehaltlich der
Genehmigung Sr. Excellenz
des königlich Niederländischen
Kriegsministers, der Firma
Fried. Krupp Gusswerk
in Magdeburg-Buckau
die Lieferung, den Trans-
port und die Aufstellung
des in der Anlage I näher
spezifizierten Panzerma-
terials zu den daselbst
beigesetzten Preisen, also
zusammen für die Summe
von [42200 M., in Worten:
zwei und vierzigtausend
zweihundert] Mark deut-
scher Reichswährung.

[40100 M., in Worten:
vierzigtausendsechshun-
dert]

§ 2.

Die Firma Fried. Krupp
Gusswerk

Ontwerp

Tussen de ondertekenaars,
1) de Koninklijke Nederlandse Majoor
der Geniestaf, de heer G.J. Blaauw,
enerzijds en
2) de firma Fried. Krupp Grusonwerk
in Maaqdenburg-Buckau, anderzijds,
is het volgende

Contract

afgesloten.

§1

Welke is de strekking van de onderstreepte
woorden?

Als gevolg van de plaatsgevonden onderhandelingen draagt de heer G. Blaauw, Koninklijk Nederlands majoor in de geniestaf, in naam van en met toestemming van de hr. Excellentie de Koninklijke Minister van Oorlog aan de firma Fried. Krupp Grusonwerk in Maaqdenburg-Buckau, op de levering, het transport en de opstelling van het in Bijlage I nader gespecificeerde pantsermateriaal, voor de daarbij behorende prijzen, tezamen voor de som van 42 200 M (ark), in woorden: Tweeënveertig duizend tweehonderd Mark van het Duitse Rijk.

[40600 M. in woorden: Veertigduizendzeshonderd]

§2

De firma Fried. Krupp

Crusonwerk acceptiert diesen Auftrag und verpflichtet sich denselben innerhalb der in Anlage I angegebenen Lieferungszeit, sowie nach den diesen Lieferungsgegenständen beigegebenen Zeichnungen und technischen Vorschriften zur Ausführung zu bringen.

Sollten dem Auftraggeber während der Anfertigung der Lieferungsgegenstände Mängel an den Konstruktionen bösig oder zweckmäßigerweise mit, so solle diese nach voranzugegangener Vereinbarung mit der Firma Fried. Krupp-Crusonwerk, soweit angängig und insbesondere sowohl eine Preiserhöhung oder längere Lieferungszeit bedingen, angebracht werden.

Die Firma Fried. Krupp-Crusonwerk wird den Transport der in ihrer Lieferung gehörigen Gegenstände von ihrem Werkstätten nach dem Fort am Pampus, sowie die Aufstellung derselben an Ort und Stelle befähigene Gefahrbewerken unbedinglich dazu erforderlichen Geräte und Werkzeuge vorhalten. Dagegen verpflichtet sich das Königlich Niederländische Kriegsministerium:

a) Alles für die Errichtung der Panzerstände notwendigen Erd-, Steinmetz- und Mauerarbeiten masselasslich des Einlassens und Vergießens der Eisenbeton- und des Ausfüllens der Caissons für die Pfeiler aufzuweisen auszuführen zu lassen und

[nach der Handelskade in Amsterdam durch franco Eisenbahnwagen, sowie die Aufstellung derselben auf dem Fort am Pampus]

Grusonwerk accepteert deze opdracht en verplicht zich, datgene wat op de bij Bijlage I genoemde lijst staat, zowel als de bij dit verdrag gevoegde tekeningen en andere voorschriften ten uitvoer te brengen.

Mocht de opdrachtgever gedurende de vervaardiging van de te leveren goederen veranderingen in de constructie nodig of doelmatig schijnen, dan zullen deze volgens de vooraf gemaakte afspraken met de firma Fried. Krupp Grusonwerk, voor zover geoorloofd en in het bijzonder voor zover ze geen prijsverhoging of een langere levertijd veroorzaken, verricht worden. De firma Fried. Krupp Grusonwerk zal het transport van de bij uw levering behorende voorwerpen van haar werkplaatsen naar het Fort aan het Pampus, zowel als de opstelling ter plaatse op eigen risico doen en daarbij de nodige gereedschappen en werktuigen regelen. Daarentegen verplicht zich het Koninklijk Nederlands Oorlogsministerie

- a. Alle voor de inrichting van de pantserstanden noodzakelijke aard-, steen- en metselwerken aansluitend, inbegrepen las- en voegwerk der ijzeren delen en het opvullen der caissons voor de pijlers op haar kosten te laten uitvoeren

[naar de Handelskade in Amsterdam franco treinwagons, ? de installatie daarvan op het Fort aan het Pampus]

und der Firma Fried. Krupp
Gusswerk die fertigen Unter-
bauten spätestens am
zur Disposition des Sta-
ten, so dass an diesem Termin
ohne weiteres zur Ausführung der
Montage seitens der Firma Fried.
Krupp Gusswerk geschritten
werden kann.

c) Der Firma Fried. Krupp
Gusswerk für die Umla-
dung von den Eisenbahnwagen
in Amsterdam in das von der
Firma Fried. Krupp Gusswerk
zu stellende Transportfahr-
zeug, für den weiteren Trans-
port, die Ausladung und die
Montage der Lieferungsge-
genstände, sowie für den
Hin- und Rücktransport der
Geräte und Werkzeuge die nö-
tigen Hilfsarbeiten bis zu einem
Maximum von 250 Arbeit-
schichten und zwar nach einer
24 Stunden vorausgehenden
Anmeldung des bauleitenden
Beamten der Firma Fried.
Krupp Gusswerk ohne Ent-
schädigung zur Verfügung zu
stellen.

[c) Die Ausladung der
Lieferungsgegenstände aus
den Eisenbahnwagen auf die
Mündelspade und die wei-
teren Transport, bis auf die
Montagestelle und den
Transport zum Pompis ebenso die
Umladung und den Hin- und
Rücktransport der Montage-
geräte und Werkzeuge auf
eigene Gefahr nach Anweisung
des bauleitenden Beamten
der Firma Fried. Krupp Guss-
Werk

[c) Das Schleppen des Transport-
fahrzeuges von der Umladestelle in
Amsterdam bis zum Fort und
zurück zu bewirken, und wei-
tere hat nach jeder Anmeldung jeder
fertigen Ladung seitens der bau-
leitenden Beamten der Firma
Transport spätestens binnen 12
Stunden zu beginnen. Bei
ungünstigem Wetter darf sowohl
der Transport nach dem Fort
als auch die Rückholung des
Fahr-

en de firma Fried. Krupp Grusonwerk de afgebouwde onderbouw op zijn laatst ter beschikking te stellen, zodat de termijnen van de levering door de firma Fried. Krupp Grusonwerk zonder oponthoud kunnen geschieden.

- b. De firma Fried. Krupp Grusonwerk voor het overladen van de spoorwagon in Amsterdam in dat van de firma Fried. Krupp Grusonwerk beschikbaar gestelde transportvaartuig, voor het verdere transport, het uitladen en de montage van de geleverde voorwerpen, zowel als voor het heen- en terugtransport van de apparaten en werktuigen, de hulpwerktuigen, tot een maximum van 250 stuks en weliswaar na een melding van 24 uur voorafgaand door de bouwleider van de firma Fried. Krupp Grusonwerk zonder aanspraak op vergoeding.*
- c. Om het slepen van het transportvaartuig van de overslagplaats in Amsterdam tot het Fort en terug te bevorderen, moet na iedere melding van een gereedstaande lading van de zijde van de beambte van de firma Fried. Krupp Grusonwerk het transport op zijn laatst binnen 12 uur beginnen. Bij ongunstig weer mag zowel het transport naar het Fort als ook de terugkeer der*

[c) Het lossen van de leveringsstukken uit de spoorwagens aan de Handelskade en het verdere vervoer tot aan de verzamelpunten op het Fort aan het Pampus evenals het herladen en het retourtransport van het montage-materiaal en gereedschap geschied op eigen risico volgens de instructies van de bouwmanager van het bedrijf Fried. Krupp Grusonwerk om ook het daarvoor benodigde transportvoertuig te leveren en alle noodzakelijke voorzieningen op te zetten]

Fahrzeuges unterbrochen resp. vor-
schoben werden, und zwar sowohl
auf Veranlassung des bauleitenden
Ingenieur-Offiziers als auch des
bauleitenden Beamten der Fir-
ma Fried. Krupp-Gussowerk.

d) Die auf Grund des Ver-
trages vom 21 August 1889 -
Genehmigt durch Verfügung vom
12 September 1889, Kabinets-Lit.
Nr. 43 an dem Port am Pampus
schon hergestellte Anlegestelle
mit Schienen, Geleisen und
weiterem Zubehör behufs Trans-
ports der Lieferungsobjekte,
Geräte und Werkzeuge am
wieder betriebsfähig
für die Fabrikation der Firma
Fried. Krupp-Gussowerk einge-
richtet, zur Disposition der
Letzteren zu stellen.]

e) Die Zollabgaben für sämt-
liche Lieferungsobjekte, sowie
die Zahlung der Fracht, Hafengebühren,
Schleusen-, Stand- und Liegegebühren
für die Lieferungsgegenstände,
Geräte und Werkzeuge zu seinen
Lasten zu nehmen

sonwerk zu bewirken, auch
das hierzu nötige Personal,
portführung zu stellen und
alle erforderlichen Einrich-
tungen zu treffen.]

[und die Wägenmieten für
nicht rechtzeitig entlastete
Eisenbahnwagen]

f) Die Zollfreie Ein- und
Ausfuhr für alle bei der
Montage der Lieferungsgegenstände
zu verwendenden und teils
auch auf dem Port am Pampus
benötigten Geräte zu bewirken.

g) Der Firma Fried. Krupp-
Gussowerk rechtzeitig und spä-
testens die für
die Bearbeitung der Schablonen-
öffnungen nötigen Angaben zu
übermitteln

§ 3

Der Auftraggeber zahlt dem
Fabrikanten:

vaartuigen verschoven worden en wel in opdracht van de bouwleidende beambte van firma Fried. Krupp Grusonwerk.

- d. De op grond van het Verdrag van 27 augustus 1889, bevestigd door de beschikking van 12 september 1889; Kabinet Lit. Nr. 43, bij het Fort aan het Pampus reeds gebouwde aanlegplaats

met rails, perrons en verdere toebehoren ter ondersteuning van het transport van het geleverde gereedschappen en werktuigen, die weer bedrijfsmatig inzetbaar zijn en beschikbaar voor het vaartuig van de firma Fried. Krupp Grusonwerk.

- e. De tolafdracht voor de totale levering, zowel de betaling van de kraankosten, de haven- en sluisgelden, staan- en liggelden die voor de te leveren voorwerpen, gereedschappen en werktuigen nodig zijn voor hun rekening nemen.

[en de wagens?? voor het zoeken naar op tijd geloste treinwagons]

- f. De tolvrije in- en uitvoer voor alle bij de montage van de geleverde benodigde voorwerpen en deels ook nog voor de op Fort Pampus verkerende gereedschappen en werktuigen.

De firma Fried. Krupp Grusonwerk tijdig en op zijn laatst op ... de voor de verwerking van de insnijdingen nodige informatie te verstrekken.

§3

De opdrachtgever betaalt de fabrikant:

- 1) 30%, sage dreissig Prozent, des in § 1 vereinbarten Betrages nach vorläufiger Abnahme und Lieferung der Teile des ersten Panzerstandes
- 2) weitere 30% - dreissig Prozent, des in § 1 vereinbarten Betrages nach vorläufiger Abnahme und Lieferung der Teile des zweiten Panzerstandes auf
- 3) den Rest von 40% des in § 1 vereinbarten Betrages sofort nach definitiver Abnahme der beiden Panzerstände nach vollständiger Aufstellung derselben auf dem Fort am Campus.

Für jede Zahlung ist dem königlich-niederländischen Kriegsministerium eine Bescheinigung der Geniedirection in Amsterdam sowie eine seitens der Firma Fried. Krupp Grusonwerk vollzogene Quittung über den entsprechenden Betrag einzureichen. Die Zahlung des Betrages erfolgt gegen Wechsel, die die Firma Fried. Krupp Grusonwerk per 3 Tage nach Sicht auf den königlich-niederländischen Kriegsminister abgibt, und welche zahlbar sind in Haag, in Rotterdam oder in Amsterdam.

§ 4

Die vorläufige Abnahme der Lieferungsgegenstände im Bezug auf die technischen Bedingungen (vergl. Anlage IV) findet in den Werkstätten im Buchau, beziehungsweise die Durchführung der Materialproben

1. 30 %, zegge dertig procent, van het afgesproken bedrag na de afname en levering van de eerste pantserstand.
2. Een verdere 30 % - dertig procent- van het in §1 afgesproken bedrag na de
3. voorlopige afname en levering van de 2^e pantserstand.

De rest van 40 % - veertig procent- van het in §1 afgesproken bedrag meteen na de definitieve afname van de beide pantserstanden, na de complete opstelling van het geleverde op Fort Pampus. Voor iedere betaling dient het Koninklijk Nederlands Oorlogsministerie een bevestiging aan de Geniedirectie in Amsterdam, zowel als een tweede exemplaar aan de firma Fried. Krupp Grusonwerk, met een volledige kwijtschelding voor het betreffende bedrag aan te rijken. De betaling van het bedrag volgt op de wissels die de firma Fried. Krupp Grusonwerk per drie dagen in shifts aan de Koninklijke Nederlandse Oorlogsminister afgeeft, en welke betaalmiddel zijn in (Den) Haag, in Rotterdam of in Amsterdam

. §4

De voorlopige afname van de te leveren voorwerpen met betrekking tot de technische voorwaarden (zie bijlage IV) vindt in werkplaatsen in Buckau, met betrekking tot de materiaal-

prüfen in Essen statt. Der Auf-
 tragsgeber wird hierzu ^{ausw.} auf vorher-
 gegangene Anmeldung seitens
 der Firma Fried. Krupp Gru-
sonwerk einen Offizier delegieren
 und zwar so rechtzeitig, dass die
 Inspektion und Präsentation der
 Lieferungsgegenstände sich ab-
 spielen wird. Der Fabrikant
 verpflichtet sich, alles Material,
 welches sich bei den folgenden
 Prüfungen nicht von bedingter
 Qualität erweist, ohne Verzug
 durch bedingungs-gemäßes Ka-
 ersehen, sowie jedes Stück
 zurückzunehmen oder bedin-
 gungsgemäß abzuändern an
 welchem Materialfehler oder
 Ueberschreitungen der vorge-
 schriebenen Toleranzen nachgewiesen
 wurden.

Die definitive Abnahme
 der Lieferungsgegenstände erfolgt
 schriftlich sofort, nachdem
 die Aufstellung derselben
 beendet ist, spätestens aber
 innerhalb 14 Tagen nach be-
 endeter Aufstellung. Nach
 günstigem Ausfall dieser
 Abnahme verrichtet der Auf-
 tragsgeber ausdrücklich darauf,
 später noch Reklamationen
 zu erheben.

Die Firma Fried. Krupp
Gruusonwerk wird nach
 Aufstellung der Panzerstän,
 die fünf auf Leinwand gezeichnete
 Exemplare der Zeichnungen
 Nr. 1162 und 1176 anfertigen
 und diese dem Königlich-
 holländischen Kriegs-
 ministerium aushändigen.

§ 5

Die

↳ innerhalb ... Tagen.

De ovigeene redace is te
 onbepaald, men Sicke van termijn
 vast in overleg met het Grusonwerk
 op bij 10 dagen.

Was betekent deze 'induse' ?
 Na ondervinding van de panzer
 stansen wordt de laatste termijn be-
 trefend en in het Contract van
 rechtswege afgevoerd. —
 Dergelijke clausules zijn tegenover
 het Rijk minder gepast.

testen in Essen, plaats. De opdrachtgever wordt hiertoe, zoals in eerder gedaan bericht, van de zijde van de firma Fried. Krupp Grusonwerk door *) een gedelegeerde officier vertegenwoordigd.

De fabrikant verplicht zich alle materialen die bij de afgesproken tests niet van de afgesproken kwaliteit zijn, meteen zonder voorwaarden te vervangen en ieder onderdeel terug te nemen of zonder voorwaarden aan te passen, als de materiaalfouten niet te wijten zijn aan overschrijding van de toegelaten toleranties.

De definitieve afname van de geleverde voorwerpen volgt meteen nadat de opstelling daarvan beëindigd is, op zijn laatst echter binnen 14 dagen na de beëindigde opstelling. Na een gunstige afwikkeling van de afname doet de opdrachtgever nadrukkelijk afstand van het recht om later nog te kunnen reclameren.

De firma Fried. Krupp Grusonwerk zal na de opstelling van de pantserstanden de vijf op linnen wandplaten getekende exemplaren nr. 1162 en 1176 aan het Koninklijk Nederlands Oorlogsministerie overhandigen.

§5

*) Binnen enkele dagen

De voorgestelde ?? is te onbepaald, men stelle den termijn vast in overleg met het Grusonwerk op 10 dagen

Wat betekent deze Zinsnede? Na eindgoedgeuring van de pantserstanden wordt de laatste termijn betaald en is het Contract van rechtswege afgelopen. Dergelijke clausules zijn tegenover het Rijk minder gepast.

Die is te, mien bejndel. Het
materieel kan, want als geleverd be-
schouwd wordt, te de goedkeuring
Na geen beelden worden gegeven
is konnen de bepaling ontbreken
de oplevering van welken belang
meer...

Die Ablieferung der Lieferungs-
gegenstände erfolgt auf dem
Fort am Pampus. Als Liefer-
termin ist der Tag zu verstehen,
von welchem ab die Gegenstände
auf dem Fort zur Abfertigung
Abnahme bereitstehen.

§ 6.

Stämliche Anlagen, nämlich:
Anlage I: Lieferungsobjekt,
Preis und Lieferzeit,
Anlage II: Zeichnung der
Panzerstände Nr. 1162,
Anlage III: Zeichnung der
Verbindung der Patronen-
pfeiler mit den Front-
platten Nr. 1176,
Anlage IV: Bedingungen
für die Konstruktion,
Revision und Abnah-
me der Lieferungsge-
genstände, sowie die
Vornahme der Material-
prüfungen,
bilden einen integrierenden
Teil dieses Vertrages.

§ 7.

Im Fall, das Meinungsver-
schiedenheiten über die Aus-
legung und Ausführung gegen-
wärtigen Vertrages in Bezug
auf Fabrikationsfehler, Toler-
anzüberschreitungen oder
Materialbeschaffenheit entsteht,
so sollen, so wird die Firma
Fried. Krupp-Gussstahlfabrik sich
der Entscheidung des König-
lich Niederländischen Kriegs-
ministeriums unterwerfen.

§ 8.

Die Kosten für das Linregis-
triren dieses Vertrages, für
Leges ad $\frac{1}{2}$ % (einhalb Prozent)
des

Hier in te Caschen
(Rechtstreektig kosten enz.)

Dit is een nieuw beginsel. Het materieel kan eerst als geleverd beschouwd worden na den goedkeuring. Nu geene boeten worden geheven is trouwens de bepaling omtrend de aflevering van weinig belang meer...

De aflevering van de te leveren voorwerpen gebeurt op Fort aan het Pampus. Als leveringstermijn is de dag te aanschouwen waarop de voorwerpen op het Fort klaar staan.

§6

*De gezamenlijke bijlagen, namelijk:
Bijlage I Leveringsvoorwerp, prijs en levertijd*

Bijlage II: Tekening van de pantserstand nr. 1162

Bijlage III: Tekening van de verbinding van de betonpijler met de frontplaat, nr. 1176.

Bijlage IV: Voorwaarden voor de constructie, het onderhoud en de overname van de te leveren voorwerpen, zowel als de benamingen van de materiaaltesten, vormen een geïntegreerd onderdeel van dit verdrag.

§7

In het geval dat meningsverschillen over de levering en de uitvoering van het toekomstig verdrag, met betrekking tot fabricagefouten, tolerantieoverschrijdingen en materiaaleigenschappen zouden ontstaan, dan zal de firma Fried. Krupp Grusonwerk zich bij de beslissing van het Koninklijk Nederlands Oorlogsministerie neerleggen

§8

De kosten voor het registreren van dit verdrag, voor de leges, à ½ % (een half procent)

Hier is te ?? Rechtstredigheden enz.

des Lieferungsbetrages, sowie
für die Diegellung des Fer-
trages und für die Zahlung
gehen in Lasten der Firma
Fried. Krupp Gewerwerk.

Ausgefertigt in 5 Exem-
plaren.

Magdeburg-Buckau,
den 7. 1893.

*van het leveringsverdrag, zowel als
voor de bezegeling van het verdrag en
de betaling ervan, komen voor rekening
van de firma Fried. Krupp Grusonwerk.*

Uitgewerkt in 5 exemplaren,

Maagdenburg Buckau,

De ... 1893

Anlage I.
zum Verträge vom

Lieferungs-Objekt, Preis
und
Lieferzeit.

Anzahl	Benennung.	Preis einschliesslich Ver- packung, Transport nach dem Fort am Pampus] und Auf- stellung für das Stück M.	Liefertermin für die Fertigstellung auf dem Fort am Pampus. M.
2	<p>Panzerstände für je 3 Stück 5.7 cal. Schnellfeuerkan- nen 2/25 auf Minimal- scharfen Lafeten für das Fort am Pampus in der Küdersee, besteh- end aus je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 3 cylindrischen 100 m. m. starken Frontplatten aus Flusseisen, 2) einer in einem Stück hergestellten 70 mm. starken Bienen-Decke aus Fluss- eisen, 3) zwei Stahlbüchsen zur Ver- bindung der Frontplatten, 4) zwei Laschen aus Fluss- eisen zu den Frontplatten, nebst Schraubenbolzen, 5) einer Birnholzeisenlasche aus Flusseisen, aus 3 Teilen bestehend, zur Ver- bindung der Frontplatten mit der Decke, nebst Kopfschrauben, 6) einer Fussplatte aus Guss- eisen 	[den Handelskaden in Stra- sbourg]	1891 Aug 1

Bijlage I

Bij het verdrag van Levering- voorwerp- prijs en levertijd.

Aan- tal	Benaming	Prijs inclusief ver- pakking, transport naar het Fort a/h Pam- pus en opstelling		Leveringsvoor- waarden voor de gereed- stelling op het Fort aan het Pampus
		Per stuk Mark	Samen Mark	
2	<i>Pantserstanden voor elk 3 stuks 5.7 cm snelvuurkanonnen, 25 op minimale affuiten voor het <u>Fort aan het Pampus in de Zuiderzee</u>, bestaand uit elk:</i>	[de Handelskade in Amsterdam]		1 Aug 1894
	<i>1) 3 cilindrische 100 mm sterke frontplaten van staal</i>			
	<i>2) een uit één stuk gemaakt 70 mm sterk vlak dek van staal</i>			
	<i>3) twee stalen pennen (spillen) voor de verbinding van de frontplaten</i>			
	<i>4) twee koppelstukken van staal met schroefbouten</i>			
	<i>5) een hoekijzer van staal, uit 3 delen bestaand, ter verbinding van de frontplaten met het dek, met schroeven</i>			
	<i>6) een voegplaat van giet-</i>			

<p>eisen, aus 4 Teilen bestehend, für die Frontplatten, 4/1 einer Auflagerplatte aus Guss-eisen, aus 3 Teilen bestehend, für die Deckenplatte, 8) zwei 4 mm. starken galvanisierten Blechbänken zu den Betonpfeilern</p>	<p>[21100]</p>	<p>[42200]</p>	
<p>Summa</p>	<p>[20300]</p>	<p>[42200]</p> <hr/> <p>[40600]</p>	

	<i>ijzer, uit 4 delen be- staand, voor de front- plaat</i>			
	<i>7) een dekplaat van staal, die uit 3 delen bestaat voor de frontplaat</i>			
	<i>8) twee 4 mm sterke ge- niete loodmantels voor de betonpijlers</i>			
		[21100]	[42200]	
	<i>Somma</i>		[42200]	
		[20300]	[40600]	

Anlage IV. zum Vertrag vom

Bedingungen für die Konstruktion, Revision und Abnahme der Lieferungsgegenstände, sowie die Vornahme der Materialprüfungen.

Jeder Panzerstand besteht aus einem dreiteiligen 100 mm starken zylindrischen Frontpanzer und einer in einem Stücke hergestellten 70 mm starken ebenen Panzerdecke. Die drei Teile des Frontpanzers sind stumpf aneinander gestoßen. In der Mitte beider vertikalen Stoßfugen sind schwalbenschwanzförmige Dübel eingelassen. Diese Fugen wird innen durch je eine Lasche überdeckt. Die Befestigung der Laschen erfolgt mittels Schraubenbolzen, deren Köpfe ausser in die Frontplatte versenkt sind. Der Fuß der Frontplatte ruht in der Nutte einer gußeisernen aus 4 Teilen bestehenden Grundplatte. Nach der Aufstellung wird die Nutte mit Cement ausgegossen. Jeder Teil der Frontplatte erhält eine Schraubenöffnung.

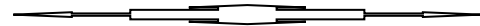
Die Decke stößt stumpf an den Frontpanzer. Die Verbindung beider erfolgt durch eine rings herum laufende

Bijlage IV*

voor de overdracht

Voorwaarden

voor de constructie, het onderhoud en de keuring van de geleverde voorwerpen, zowel als de uitvoering der materiaaltesten.



Iedere pantserstand bestaat uit een driedelig 100 mm dik cilindervormig frontpantser en een uit één stuk gemaakte 70 mm dikke vlakke pantserplaat. De drie delen van het frontpantser zijn stomp aan elkaar geklonken. In de beiden verticale stootvoegen zijn zwaluwstaartvormige pluggen aangebracht. Deze voegen zijn van binnenuit met een klep overdekt. De bevestiging van deze kleppen is via schroeven, waarvan de koppen aan de buitenkant in de frontplaat verzonken zijn.

De rand van de frontplaat zinkt in een naad van een gietijzeren, uit 4 delen bestaande grondplaat. Na de opstelling wordt de naad met cement dichtgestort. Ieder deel van de frontplaat bevat een schietgat.

Deze dekplaat sluit stomp aan op het frontpantser. De verbinding van beiden gebeurt door een ringvormige klep,

an den vertikalen Laschen unterbrochene Winkelleisenlasche, die mittelst Kopfschrauben so, wohl an den Frontplatten wie an der Wanne befestigt ist. Der hintere gerade Rand der Decke sucht Lose in dem Falle einer gusseisernen 3 teiligen Auf. Lagerplatte.

Hinter jedem der beiden Frontplattenstöbe ist ein von der Lote + 7.10 M ab bis an die Decke reichender mit Beton zu füllender Caisson aus 4 mm starkem Blech als Pfeiler angeordnet. Die Befestigung dieser Caissons an dem Frontpanzer geschieht mittelst Kopfschrauben, welche längs der beiden die Ecken jeden Caissons armirenden Winkel, eisen angeordnet sind.

Eine Bearbeitung der Feile findet nur an den Rändern der gewalzten Panzerplatten, an den Dübeln und in den Scheröffnungen, sowie in den Nuthen und Rippen der gusseisernen Grund- und Auflagerplatten statt.

Für die Frontplatte, die Decke, die Winkelleisen und Laschen ist nach dem basischen Verfahren hergestelltes Siemens-Martin-Flusseisen zu verwenden.

Das Flusseisen muss von guter Struktur und gut ausgewalzt sein. Es darf weder kalt- noch warmbrüchig sein.

Für Beurtheilung des Panzermaterials der sechs Frontplatten und der beiden
Deck.

onderbroken door een hoekijzer dat door middel van kopschroeven zowel aan de frontplaat als aan de dekplaat vastzit. De achterste rechte rand van het dek rust los in de vouw van een gietijzeren 3 delige oplegplaat.

*(* Bijlagen II en III ontbreken! – GK).*

Achter ieder van de beide frontplaten is een wand +7.10 m tot aan de dekplaat reikende met beton gevulde caisson, gemaakt van 4 mm dik lood als pijler bevestigd. De bevestiging van deze caissons aan het frontpantser geschied door middel van schroeven die langs de beide zijn.

Een bewerking van delen vindt slechts aan de randen van de gewalste pantserplaat en de bouten in de groeven van de gietijzeren grond- en afdekplaat plaats.

Voor de frontplaat, het dek, het hoekijzer en de koppelstukken is volgens de voorschriften vervaardigd Siemens Martin gietstaal te gebruiken.

Het staal moet van een goede structuur en goed uitgewalst zijn. Het mag niet koud en niet warm zijn.

Ter beoordeling van het pantsermateriaal en van de zes frontplaten en de beide

Kenplatte sind Herreiseversch.
che anzu stellen, und was sind
von jeder fertig gewalzten Blech-
platte, aus welcher obige Teile
herausgeschnitten werden,
2 Probe stäbe einer Erprobung
zu unterziehen.

Diese befehle ist eine nach-
folgende und folgende Controlle
Mittel aus gegeben, welche es
gesehen, dass es immer korrekter, in
Werkung der prozessuren, sondern
bei dem behalt, der bewirkt
sich andere prozessuren, anwendung
unvollständig, geordnet.

Verwendungsart u. d.

1 von dem Abnahme-Offizier
zu wählen.

2. in der Pangerichte so wie

und auf Spezial bei dem
zu verwendenden Art.

dekplaten zijn verstelbaar en zijn van de klaar gewalste ruwe platen, waar uit de overige delen werden gesneden, aan twee proefstangen

Deze bepaling is niet navolgenwaard voor volgende Contracten. Alleen die gebreken, welke eens genoeg zijn van minder zorgvuldige bewerking der proefstaven, zouden

?? deze herhaling der keuring met andere proefstaven aanleiding ?? geven

Verdere bijgeschreven tekst niet goed te lezen. PC

Teststokjes...?

door de afname-officier?? kiest:

Nota van Toelichting, behorende bij het Ontwerp, eener Onderhandsche Overeenkomst met de firma Fr. Krupp's Grusonwerk voor de levering van twee pantserplaten te behoeve van het Fort aan het Pampus.

Opgemaakt ter voldoening van de aandrijving van H. E. de Inspecteur der Genie ddt 22 April 1893. N^o 1920. -

Volgens de voorwaarden, naar welke, op uitnodiging van H. E. de Inspecteur der Genie, door enige firma's voor de levering van de pantserplaten werd ingeschreven, konde het transport tusschen Amsterdam en het Fort voor rekening komen van den Staat der Nederlanden.

Nu de levering zal worden opgedragen aan het Grusonwerk (thans de firma Sted. Krupp's Grusonwerk), dat plaatselijk geheel bekend is en te Muiden nog een transportvaartuig heeft ^{van} liggen, is inder overweging of indiaans het in dit geval niet voordeliger zou zijn bevelid transport aan den leverancier op te dragen.

Het Grusonwerk verklaarde zich tot de levering op het Fort bereid, mits de prijs per pantserplaat met 800.- fl. verhoogd en het totaal met 42200.- fl. gegeven werd.

Het wordt in het belang van het Rijk geacht in deze voorwaarden toe te stemmen, hoewel het Ontwerp daarnaar is ingericht en ~~bevestigd~~ ^{aan het Fort} nog, volgens de

Opmerking nemende, dat volgens het Ontwerp-Comité, zoowel het Rijk, te Amsterdam (waanzigt en arbeidsloonen) als het vervoer (Slooppluimen) te laste van het Rijk komt, stelt dus de bedoung, verhooring als huurprijs bedrag alroo op 42200.- fl. gegeven van het vervoer en als assurantie premie voor het vervoer.

(Origineel in het Nederlands)

Nota van Toelichting behorende bij het Ontwerp ene onderhandse overeenkomst met de firma Fr. Krupp Grusonwerk voor de levering van twee pantserstanden ten behoeve van het Fort aan het Pampus.

Opgemaakt ter voldoening van de aanschrijving van Z.E. den Hr. Inspecteur der Genie d.d. 22 april 1893 no. 1920.

Volgend de voorwaarden naar welke op uitnodiging van Z.E. den Inspecteur der Genie door enige firma's voor de levering van de pantserstanden werd ingeschreven zou het transport tussen Amsterdam en het Fort voor rekening komen van den Staat der Nederlanden.

Nu de levering zal worden opgedragen aan het Grusonwerk thans de firma Friedr Krupps Grusonwerk, dat plaatselijk geheel bekend is en te Muiden nog een transportvaartuig heeft liggen, is nader overwogen of het in dit geval niet voordeliger zou zijn bedoeld transport aan de leverancier op te dragen.

Het Grusonwerk verklaarde zich tot de levering op het Fort bereid, mits de prijs per pantserstand met 900,- M(ark) verhoogd en het totaal bedrag alzo op 42 200 M gesteld werd.

Het wordt in het belang van het Rijk geacht in deze voorwaarden toe te stemmen, zodat het ontwerp daarnaar is ingericht nog volgens de

In aanmerking nemende, dat volgens het Ontwerp-Contract, zoowel het lossen te Amsterdam (kraangelden en arbeidsloon) als het vervoer (sleeploon) Ten laste van het Rijk komt, strekt dus de bedoongen verhoging als huurprijs van het vaartuig en als assurantiepremie voor het vervoer

daarop in 'oud' gestelde kant-
aanteekeningen kon struikelen worden
gemijdeget, indien het Gpus-onwerk
niet met het vervoer tot op
het Fort mocht worden belast.

De in het Ontwerp genoemde
data zijn gegrond op de onderstel-
ling, dat de definitieve ~~bedelen~~
~~hwa opdrachten~~ ^{voor de levering} ~~voor de levering~~ ^{van de} ~~voor de levering~~
1 December a.s. ^{zal zijn vervoerd} ~~voor de levering~~
kan ~~zijn~~ ^{zijn} ~~aan~~ ^{aan} ~~aan~~
hande verband met de in het op-
~~voering~~ ^{voering} ~~voering~~ ^{voering} ~~voering~~
en hande verband met de ^{opleverings} ~~voering~~
afgeefte in November jl. onder N.
ingedeende, volvoeringsbestek
gestelde opleveringsstermijnen -
voor het vervaardigen en montereen
van de pantterstandden zijn dan de
(betalingstermijnen) ^{afgeefte} ~~voering~~
2 maanden beschikbaar -

Het Gpus-onwerk heeft zich
met de aangevoerde voorgeselde be-
te bepalingen niet vereenigd.

Hierin was berust, omdat voor
deze weinig omvangrijpe levering
wel op de gaeder, naam der firma
may zal kunnen worden vertrouwd.

De door het Rijks beschikbaar te
stellen arbeids- en Sleepkrachten kunnen
wellicht het beste worden geleverd
door de, samen met van het ^{rijks}
te beslede volvoeringsbestek en
kunnen dan met de P. v. O. u
na dat werk worden bestede.

Het Gpus-onwerk wenst aan-
vankelijke en betalingstermijnen van
30% van het totale bedrag, telken
hadar en der pantterstandden te
Amsterdam, ten tijde geleverd, doch
was niet bereid die termijnen een
te die, vervallen na de levering

daarop in rood gestelde kanttekeningen zou moeten worden gewijzigd, indien het Grusonwerk hier met het vervoer tot op het Fort mocht worden belast.

De in het ontwerp genoemde data zijn gegrond op de onderstelling dat de definitieve opdracht voor de levering omstreeks 1 December a.s. zal zijn verstreken en houden verband met de opleveringstermijn gesteld in November j.l. onder nr. ... ingediend voltooiingsbestek. Voor het vervaardigen en monteren van de pantserstanden zijn dan de door de fabriek bedongen termijnen, resp. van 6 en 2 maanden beschikbaar.

Het Grusonwerk heeft zich met de dezerzijds voorgestelde boetebepalingen niet verenigd. Hierin werd berust, omdat voor deze weinig omvangrijke levering wel op den goeden naam der firma nog zal mogen worden vertrouwd.

De door het Rijk beschikbaar te stellen arbeiders- en scheepskrachten kunnen wellicht het beste worden geleverd door de aannemer van het nog aan te besteden voltooiingsbestek - en kunnen dan uit den P.v.O.U. van het werk worden bestreden.

Het Grusonwerk wenste aanvankelijk een betalingstermijn van 30 % van het totaal bedrag, telkens nadat een der pantserstanden te Amsterdam zou zijn geleverd, doch was niet bereid die termijnen eerst te doen vervallen na de levering

op het toek. e. Leese en thans
opgenomen, regelij voor, was toe
geen, behoudt wordt gevee, omdat
voor de levering op het toek. day
lechts 33% van het totaal het
drag wordt betaald en de rest
van het verwaas tot de bestem-
mingoplants dan oors een
volkwent bedrag blijft gevee.

Was de technische Beschrijving
betreft valt op te merken, dat
by het aekrijden, thans, om
de vereishte, voor de materialen
zo nauwkeurig mogelijk te
omschrijven en mit veel
medeweking

op het Fort en stelde de thans opgenomen regeling voor, waarin geen bezwaar wordt gezien, omdat voor de levering op het Fort dan slechts 33% van het totaal bedrag wordt betaald en de risico's van het vervoer tot de bestemmingsplaats door een voldoende bedrag blijft gedekt.

Wat de Technische Bedieningen betreft valt op te merken dat bij het dezerzijds streven om de vereisten voor de materialen zoo nauwkeurig mogelijk te omschrijven, niet veel medewerking.

